

VEAIC nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Foto: E. Krasin

DIN SUMAR

- Organizarea memoriei ● Să tratăm ori nu febra la copii?
- Greutatea oțelului și cărbunelui ● Karate – secrete și rețete ● Pagina de umor

16

ANUL XXVII
16 APRILIE 1971
(1361)

Actualitatea actualității.
Actualitatea actualității.
Actualitatea actualității.
Actualitatea actualității.
Actualitatea actualității.
Actualitatea actualității.
Actualitatea actualității.

SIBERIA '71

Greutatea oțelului și cărbunelui

Acum câțiva ani, acad. A. Trofimuk declara că structura geologică a Siberiei occidentale îndreptățește afirmația că acest continent însoțit într-un ocean de petrol. Descoperirile din ultimii ani confirmă într-adevăr figura

industrial Saiani unde, în afară de hidrocentrală, urmează a fi construite uzine de aluminiu și pentru construcția de vagoane, o mare oțelărie, uzine pentru prelucrarea minereurilor neferoase, fabrici de utilaj electrotehnic, întreprinderi de industrie ușoară și alimentară.

S-a calculat că, laolaltă cu afluenții ei, Angara poate produce 90 de miliarde de kW oră de electricitate pe an, ceea ce depășește capacitățile Volgăi, Kamei, Niprului și Donului considerate împreună. Hidrocentralele Irkutsk — 660 000 kW — și Bratsk au și început, se știe, să furnizeze energie. În cursul noului cincinal, dezvoltarea complexului industrial Bratsk va fi continuată. Se va termina uzina de aluminiu și combinatul de prelucrare a lemnului, aflate în construcție, vor fi puse în funcțiune primele grupuri generatoare ale centralei de la Ust-Ilmsk, se vor construi câteva oțelării și fabrici de celuloză și hirtie.

Spre a ne face o idee despre importanța noilor construcții energetice siberiene, putem aminti, de pildă, că un singur bloc energetic al centralei de la Nazarovo furnizează în cinci luni 500 de milioane de kW, adică tot atât cât întreaga Rusie în 1920.

Metalurgia siberiană a debutat cu combinatul de la Kuznețk. Apoi au fost construite centrele Zapadnaia Sibir, Amurstal, Petrovsko-Zabaikalski, Solnečnii, Tuvakobalt, Hrustalnii etc. Pentru dezvoltarea mai departe a industriei siberiene, ca și în genere a întregului continent siberian, o problemă cheie sînt drumurile. Distanțele siberiene sînt evaluate, se știe, cu sutele, cu miile de kilometri. În ultimii ani au fost construite calea ferată Tiumen—Surgut, linia Ivdel—Obl, Hrebtovaia—Ust-Ilmsk etc. În viitorul apropiat rețeaua de căi ferate și

ale Siberiei, în deșerturi aride, ca și pe drumurile dificile de pe platourile înalte ale munților. De aceea, înainte de a se trece la producția lor în serie mașinile pe șenile au fost supuse la probe extrem de dificile pe terenuri fără drumuri și în regiuni cu variații mari de temperatură. Dar, să prezentăm câțiva dintre membrii acestei familii.

AT-L este un tractor cu șenile ușor și foarte rapid, destinat remorcării unei greutăți de 6 tone. Vehiculul, care cântărește 6,3 tone, are o suspensie cu bare de torsiune independentă, iar finețea elementelor componente ale șenilelor asigură regularitatea deplasării cu mare viteză în orice condiții de teren, chiar și în regiuni mlăștinoase sau nisipoase. Distanța dintre axele șenilelor este de 1900 mm, iar înălțimea centrului de gravitate de numai 859 mm, ceea ce permite abordarea cu ușurință a unor pante de 35° și străbaterea unor cursuri de apă adânci de un metru.

Un alt tractor ieșit recent de pe banda rulantă este tractorul mediu ATC-59, caracterizat de asemenea de însușiri excelente. Are o greutate dublă față de aceea a lui AT-L și poate tracta, pe orice teren, remorci de 14 tone. Acest adevărat gigant are o stabilitate perfectă, poziția în care se află amplasat motorul permite accesul în cursuri de apă cu o adâncime de până la 1,5 m, iar capacitatea rezervoarelor îi asigură o autonomie de peste 500 km.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

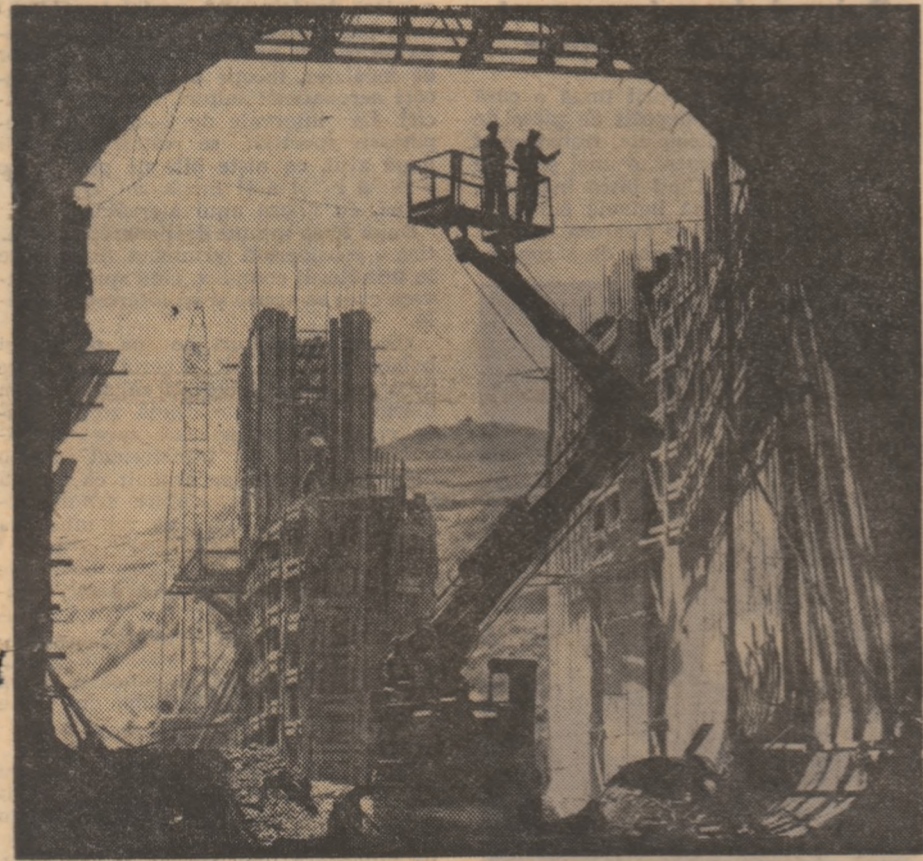
Radarul și controlul circulației

Observarea unei infrațiuni la legea circulației de la circa un kilometru depărtare este evident o performanță în materie. Deocamdată ea este realizată numai experimental, prin intermediul radarului, pe un număr de șosele sovietice. Dar peste un an — doi noul aparat va deveni un instrument de largă utilizare.

Pe șoselele sovietice viteza legală este de 80 de kilometri pe oră. Depășirea ei este foarte ușor și exact detectată de noul aparat, care dă un tablou obiectiv al infrațiunii. Îndreptînd o rază radar asupra unei coloane de mașini de pe șosea, inspectorii „văd” viteza cu care înaintază fiecare automobil.

Aparatul a fost construit pe baza efectului Doppler care permite unui observator în mișcare față de o sursă de unde — sonore, electromagnetice etc. — să perceapă o undă cu frecvență mai mare sau mai mică decît cea emisă de sursă după cum sursa sau observatorul se apropie sau se depărtează între ele. Radarul este închis într-un far care „iradiază” fără întrerupere automobilele aflate în mișcare. Abaterile de la normele de circulație sînt semnalizate de un becuț și o săgeată.

După ce vor fi verificate și va începe producția în serie mare, aparatele cu radar pentru controlul circulației vor fi montate atît pe mașini, cît și la bordul elicopterelor utilizate de miliția circulației. Ele vor contribui desigur substanțial la reducerea numărului de accidente.

Noua legendă...

de stil a savantului; astăzi se știe că Siberia are zăcăminte atît de importante de petrol și gaze, încît ele o situează de departe în fruntea celor mai mari bazine din U.R.S.S.

Pînă în momentul de față au fost prospectate 60 de zăcăminte „cu două niveluri”, în care stratul superior conține gaze, iar cel inferior petrol. Așa se face că extracția de petrol, care creștea cu 5—6 milioane de tone pe an, va spori mult în viitorul apropiat. Noul cincinal prevede ca pînă în 1975 să se ajungă la o producție de 120—125 de milioane de tone. În ținuturi odinioară pustii răsar noi orașe și așezări muncitorești: Surgut, Nefteiugansk, Nijne-Vartovsk și altele.

Dar Siberia nu însoțită numai în petrol. Subsolul ei are și imense rezerve de minereuri și huiilă; în ce privește huiila se pare chiar că rezervele siberiene însumează 90 la sută din totalul rezervelor sovietice. O impenetrabilă dezvoltare a luat în ultimii ani regiunea carboniferă Kemerovo. În cursul noului cincinal, extracția de cărbuni din Kuzbass va fi sporită pînă la 135 de milioane de tone. Intrarea în funcțiune a hidrocentralei de la Saiano-Șușenskoe va consolida baza energetică a acestui bazin industrial impulsînd sensibil producția metalurgică și, în genere, rezervele mari consumatoare de electricitate.

De altfel, noul plan cincinal prevede în genere crearea unui mare complex

de șosele va fi mult extinsă, se vor construi noi porturi fluviale, aeroporturi și linii de comunicație.

Nu de mult publicistul francez Pierre Rondière scria că Siberia a și început să-și facă simțită greutatea oțelului și cărbunelui ei asupra destinelor lumii... Legendară și imensă, continua el, Siberia trăiește intens și cine nu știe nimic despre ea, nu știe nimic despre viitorul globului nostru... Dezvoltarea luată în ultimii ani de imensul ținut siberian confirmă elocvent opinia lui Rondière.

TRANSPORTURI

O familie pe șenile

În ultimii ani constructorii sovietici au creat o adevărată familie de mijloace de transport „orice-teren” pe șenile, capabile să se acomodeze, complet încărcate și cu remorcă, la orice condiții de drum și climă. Universalitatea acestor mașini a fost impusă, în primul rînd, de particularitățile geografice ale Uniunii Sovietice: ele trebuie să funcționeze impecabil în tundra, pe infinitele întinderi înzăpezite

INVENȚII

Ionii de care nu ne vom putea lipsi

Trăim într-o lume în care totul sau aproape totul este sintetic — a declarat recent inventatorul sovietic Igor Ostriakov. Și într-adevăr, pînă și îmbrăcămintea a ajuns să fie aproape în întregime realizată din fibre sau piele sintetice. Or, arată în continuare inventatorul, aceste produse, electrizate prin frecare, comunică corpului un potențial electric pozitiv care accentuează starea de oboseală și reduce energia potențială. Expirînd gaz carbonic și alte produse ale metabolismului saturate de ioni pozitivi omul se transformă el însuși în ionizor, ceea ce nu poate fi de nici un folos celor din jurul lui. Spre deosebire de animale, însă, plantele expuse luminii elimină oxigen și absorb gazul carbonic. Acesta este și motivul pentru care omul are atîta nevoie de verdeață, care îmbogățește aerul în oxigen. Totuși, acest gaz atît de necesar vieții este defectuos asimilat de plămîni dacă n-are ioni negativi, lucru dovedit și de experiențe făcute cu animale. O dovadă elocventă o constituie și faptul că în primele zile și mai ales în primele ore petrecute într-o stațiune climaterică plămîni respiră din plin, lucru care se explică prin faptul că la munte sau la mare fiecare centimetru cub de aer conține 20 000 de ioni negativi în timp ce în marile orașe abia 200, iar în încăperile unde se fumează 20.

De aici concluzia că va trebui să folosim ionizori, niște aparate foarte practice, de dimensiuni mici. Deocamdată, însă, mai trebuie totuși puse la punct o sumă de amănunte ca: doza optimă de ionizare, cantitatea utilă fiecărui individ în funcție de caracteristicile fiziologice și starea generală a sănătății, etc. Avizați de descoperire și bazîndu-se pe experiențele făcute de inventator, un grup de cercetători de la Institutul de cercetări în domeniul igienei din Moscova a propus reducerea, în încăperile destinate pentru locuit și activități profesionale, precum și în localurile publice, a cantităților excesive și, în consecință nocive, de ioni pozitivi în aer. Această, însă, fără o suprasaturare cu ioni negativi. În acest scop au fost realizați ionizori cu potențial slab, care permit eliminarea excesului de ioni pozitivi. Scopul urmărit este restabilirea prin regenerare electrică a stării inițiale a aerului, pierdută prin electrizări pozitive.

Pentru invențiile lui care asigură organismelor vii „un confort ionizat”, Igor Ostriakov a primit numeroase brevete. Prin intermediul ionizorilor el a izbutit să accelereze creșterea și să sporească recoltele de ceapă, castraveți și roșii. Experiențele au fost făcute la sohozul Adler, regiunea Soci, iar rezultatele au fost excelente: tratate astfel, plantele de pe parcelele experimentale și-au sporit viteza de creștere. Cercetări în curs urmăresc aplicarea metodei și la influențarea însușirilor ereditare ale microorganismelor de care depind proprietățile structurii solului, precum și crearea de noi mijloace eficiente de luptă împotriva infiltrărilor în canale de irigație și a depozitării sării în terenurile udate.

— Vreți să vorbiți cu dumneavoastră!

KARATE - SECRETE ȘI REȚETE

Arta de a deveni invincibil

Toamna trecută, la Tokio a fost organizat primul Campionat mondial de karate. Campionatul a început la 10 dimineața și la ora 15 juriul a și înmănat premiile. Căci la karate lucrurile se desfășoară foarte repede.

Intr-un interviu acordat reporterilor sportivi, sensei (profesor) Sasakawa a declarat că Federația japoneză de karate, în fruntea căreia se află d-sa, are un milion de membri. În alte țări au fost înregistrați circa 500.000 de membri.

Dar un milion și jumătate de cunoscători ai karate-ului înseamnă mult sau puțin? Dacă ținem seama de cvasi totala lipsă de informare a marelui public despre karate, putem afirma că e o cifră mare.

Așadar, ce este karate? Cum însă nici cele mai cunoscute enciclopedii nu răspund încă la această întrebare, să facem apel la literatură. Din câte am izbutit să stabilesc, prima mențiune despre karate a fost făcută în romanul „Legiunea străină” de Victor Fink. „...karate este o luptă cu picioarele, răspândită în lumea interlopă din porturile mediteraneene”. După cum se vede, indeletnicirea nu prea era calificată ca o disciplină sportivă.

Sau să ne oprim o clipă asupra următorului citat:

„Pe una din străduțele întunecoase și murdare ale portului mergea un japonez mic de statură. Se ținea cât putea de aproape de zidurile caselor, făcând mereu loc marinarilor beți. Dar, în ciuda eforturilor lui, un marinar, însoțit de un grup de cheflii, l-a lovit izbindu-l de perete. Atunci japonezul și-a curățat cu mișcări iuți minca hainei și a pornit în pas alergător după cel care îl jignise.

— Iertați-mă, sir, l-a interpelat el pe marinar. M-ați lovit și era cit pe ce să mă trîntiți.

— Și ce vrei de la mine? l-a întrebat vlăjganul, fără să se oprească!

— Aș vrea să vă cereți scuze.

Dar marinarul a izbucnit în ris și și-a văzut de drum. Japonezul l-a ajuns însă din nou din urmă și marinarul, după ce a zburat câțiva metri prin aer, a căzut lat pe trotuar. Mai întâi, prietenii lui au incremenit de uimire, după care s-au repezit la japonez. Un timp s-au auzit niște izbituri surde, țipete, apoi în stradă au rămas câțiva inși nemîșcați; japonezul, însă, și-a îndreptat cravata și a pornit mai departe.”

Fragmentul este extras din prefața la ghidul despre autoapărare, publicat în 1902 la Petersburg. Volumul purta titlul „Cel mai rapid mijloc de a deveni invincibil”.

O „vinătoare de săbii” și urmările ei

Karate a apărut în Orient. Primele informații scrise despre karate, mai exact despre un strămoș al acestuia, se întâlnesc în cronică „Sufletul Japoniei” din anul 720. Lucrarea se referă în special la luptele în care nu se foloseau arme. Dar originea karate-ului se pierde în negura vremurilor. Acum 3000 de ani, într-un principat din India începuse să ia amploare un sistem de luptă bazat pe atacarea punctelor sensibile ale adversarului. O dată cu răspîndirea budismului, călugării pelerini au adus acest sistem în China. Curînd, complexul de lupte cunoscut sub numele de kempo s-a răspîndit în multe regiuni ale Chinei.

În Japonia, kempo a început o a doua viață. Se crede că karate s-a dezvoltat în Okinawa din sinteza kempo-ului cu vechi sisteme japoneze de luptă. În secolul XIV, un împărat nipon a ordonat ca în insulă să se organizeze o „vinătoare de săbii”, adică dezarmarea întregii populații. Sub amenințarea pedepsei cu moartea, nici

un locuitor nu mai avea voie să poarte armă. Evident, restricția nu-i privea și pe samuraii care făceau parte din detașamentele nobile de luptă ale feudalilor locali. Fiecare samurai avea câte două săbii, pe care le utiliza fără să stea prea mult pe gânduri... E ușor de imaginat cum se comportau față de poporul de rînd. Încît ar fi fost ciudat dacă în rîndul acestuia n-ar fi apărut, mai devreme ori mai târziu, un sistem de autoapărare împotriva adversarilor înarmați.

În aceste împrejurări, la sfîrșitul secolului XIV a început pregătirea unei răscoale. Cum fierarii erau supravegheați de spioni ai nobilimii, țărani nu-și puteau procura un număr suficient de arme. Încît au organizat școli clandestine, unde tineretul învăța arta luptei corp la corp, care mai târziu a fost numită Okinawa-te, cu alte cuvinte „Miinle Okinawei”.

După descrierile păstrate, metoda antrenamentelor era cam aceasta. Tăranii petreceau mult timp în pădure, încercînd să rupă, cu lovituri de picior sau cu muchea palmei, mai întîi ramuri uscate și copăcei tineri, iar apoi trunchiuri relativ groase. Apoi alergau la vale pe versante muntoase abrupte, ferindu-și cu mișcări bruște capul și trupul de crengi, spre a-și antrena astfel reacțiile. Săreau ore în șir cu poveri pe umeri, ca să fie elastici și, evident, învățau cu multă perseverență diverse mijloace de luptă. Rezultatele n-au întîrziat să se arate. În cursul răscoalei, elevii școlilor clandestine au ieșit învingători în luptele corp la corp cu samuraii înarmați.

Samuraii au apreciat cum se cuvine Okinawa-te, pe care au inclus-o chiar în busido — un complex care reglementa comportarea lor.

Dar să nu uităm că crearea unor sisteme de autoapărare nu este un apanaj exclusiv al japonezilor. Multe popoare au avut războinici și eroi care au știut să învingă cu miinile goale adversari înarmați. În această ordine de idei i-am putea cita în special pe greci și pe scandinavii. În Scandinavia, de pildă, vikingii își rezolvau disputele organizînd dueluri fără arme, așa-numite „luptă simplă” care era de fapt o înșelătoare cu miinile goale pînă la deznodămîntul fatal.

În secolele XVII—XVIII, din karate s-au desprins jiu-jitsu și judo. Judo nu are figuri primejdioase pentru luptători, iar jiu-jitsu se deosebește prea puțin de el, numai că adămite în plus, în afară de salturi, aruncări și doborîri la pămînt și atacarea punctelor sensibile. Judo nu reclamă un antrenament foarte greu cum cere karate. Probabil că de aceea a și fost pe placul publicului, încît la sfîrșitul secolului XIX, școlile de judo au înlăturat karate-ul.

Reînvierea karate-ului este legată de numele lui Funakoshi, un locuitor din Okinawa. De fapt, Funakoshi a inventat și numele de karate, care în-

seamnă „mînă goală”. El n-a creat așadar nici un procedeu nou, lucru pe care, de altfel, nici nu l-a pretins. Ci a grupat, clasificat și a ordonat într-un sistem bine pus la punct procedeele cele mai eficiente ale vechilor sisteme de autoapărare. Și mai ales a legat mișcările fundamentale ale tai-sabaki — arta fentelor — cu posibilitățile pe care le oferă karate-ul. Nici un sistem de luptă nu crease mai înainte posibilitatea ca un singur om să înfrunte simultan cîțiva adversari. Sistemul lui Funakoshi, însă, permite respingerea atacului simultan a 5—7 adversari înarmați.

Doi ani de antrenament într-un ritm amețitor

Mașina noastră a oprit lîngă o casă cenușie — un fost depozit de piese de schimb pentru motociclete, transformat în sală de antrenament a unei școli de karate din Tokio. Cînd intră înăuntru, sportivii își schimbă hainele europene cu kimonouri dintr-o țesătură groasă și primesc câte o pereche de țarșuși de

lemn; înainte de a începe antrenamentul trebuie să-i înșingă cu muchea palmei în pămînt și numai după aceea pot începe încălzirea.

Sala este utilată cu bare de lemn de diverse grosimi. Unele îngropate în pămînt, altele prinse de tavan sau fixate de pereți. Parte sînt învelite în rogojini din paie de orez, dar cele mai multe sînt lustruite de ațtea lovituri de mîini și picioare. Timp de jumătate de oră elevii trebuie să izbească cu trupul, pentru destindere, toate aparatele din sală. Trebuie să execute

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj!

mișcările într-un ritm amețitor; de la un aparat la altul, merg pe virfuri. Întîrzierea la un aparat provoacă același dereglaj ca la o bandă rulantă dintr-o uzină. Sportivii trebuie să lucreze cu toată puterea, altminteri sînt depistați de asistent și pedepsiți cu lovituri da baston de bambus; de altfel numai un antrenament intensiv permite trecerea la exerciții mai complicate. Cei rămași în urmă pierd mult timp cu repetarea cursurilor, iar o lună de studiu într-o asemenea școală costă mai mult decît un semestru la universitate.

Cînd ajung și la ultimul aparat — makiwara — se izbesc de el și trebuie să se tragă fulgerător într-o parte, altminteri, dezdoindu-se, perfidul makiwara îi poate lesne doborî la pămînt. După încheierea primei părți a exercițiilor de încălzire, începe o cascadă de mișcări acrobatică: salturi, tombe și răsuciri. La intervale de 3—5 metri depărtare, sportivii se rostogolesc unii după alții, ca niște bile de popice, pe o pistă îngustă și lungă de circa 30 metri, cu viteza unui alergător.

După 20 de minute destinderea acrobatică e considerată terminată. Și se trece la următorul complex, cînd sportivii învață cum să apuce și își întăresc degetele.

Urmează sărituri pe un picior și balansarea celui alt. Lucrul nu pare prea greu, dar încercați să săriți așa măcar cinci minute. După zece minute, cînd piciorul pe care sare sportivul pare că s-a transformat într-o bucată de lemn, iar celălalt că e gata să se rupă din încheietura genunchiului, se dă poziția de schimbare a piciorului.

Acest antrenament zilnic, din care n-am relatat decît o mică parte, durează un an jumătate-doi. Numai după aceea elevii pot fi admiși la examenul pentru obținerea categoriei I-a. Pentru care trebuie să cunoască și să poată executa, ținînd seama de toate subtilitățile, 150 de figuri și încă multe alte procedee.

Să presupunem acum că elevii și-au însușit tot ce li se cere și că a sosit ziua examenului. În vestiar este o înghesuială și o agitație care amintesc de atmosfera unor sesiuni la facultate.

În sala de examen domnește o tăcere desăvîrșită. Comisia este așezată în jurul cîtorva măsuțe. Karate are zece categorii. Președintele — sensei — are categoria 7-a, membrii ei — categoriile 3 și 4. Senseiul, elev al vechii școli, urmărește încordat examenul. La un moment dat face semn unui asistent, care înmînează concurentului cordonul categoriei I. După care fericitul concurent trebuie să primească confirmarea federației, care este însă o simplă formalitate.

Mai urmează totuși o procedură — neplăcută: toți specialiștii în karate, începînd de la categoria I, sînt înregistrați obligatoriu la poliție.

Să vedem însă ce se întîmplă după trecerea examenului. Cei care hotărîsc să continue antrenamentele observă că atitudinea față de ei se schimbă radical. În primul rînd grupurile se micșorează pînă la 10—12 inși, iar antrenamentul este condus de sensei în persoană; exercițiile se pot face numai de două-trei ori pe săptămînă, timp de o oră și jumătate-două. Costul lecțiilor scade și el de cîteva ori; unii nu plătesc chiar de loc. De ce? Foarte simplu. Fiecare sportiv, începînd cu categoria I, are dreptul să participe la competiții. Cu acest prilej este anunțat neapărat și numele școlii absolvite de concurent, ceea ce este o reclamă excelentă.

În timpul marilor competiții viața orașelor încetează: toată Japonia se postează în fața televizorilor.

R. Kațenboghien

TEATRU

Unicul martor

La Teatrul de Artă din Moscova (MHAT) a avut loc premiera piesei „Unicul martor” a fraților Ariadna și Piotr Tur. Spectacolul se întemeiază pe o dispută prin excelență morală, iar „sentința” este pronunțată pe baza mărturiilor singurului martor — conștiința omului.

Realizat cu meticulozitatea psihologică caracteristică MHAT-ului, spectacolul, (regizor V. Stanișin, scenograf N. Dvigubski), urmărește încurcatele meandre ale sufletului unei femei, academiciana Saburova.

Personajul, amestec de lumină și de umbră, este interpretat de Anghelina Stepanova. Saburova, autoare a unui mare număr de lucrări valoroase, creatoare a unei întregi școli de chirurgie, stagnează la un moment dat din cauză că celebritatea a amețit-o, gustul dulce al succesului a pus cu totul stăpânire pe dînsa. Academiciana este preocupată mai mult să culegă roadele afirmării ei, să trăiască din „re-

Irina Miroșnicenko

zerve”, decît să lucreze. Toate acestea sînt gata să o împingă în acea izolare pînă la care nu mai poate ajunge căldura participării, a interesului altora. În interpretarea Anghelinei Stepanova, Saburova se revelează ca un personaj bogat, complex, mereu surprinzător. Savanta este capabilă și de mari elevații spirituale, dar și de slăbiciuni mărunte, ea vedește o voință de fier, dar și neputința de a rezista la reclama ieftină, năzuiește spre idealuri înalte, dar și le reprezintă din cale afară de pămîntean. După ce stră-

bate pînă la capăt această Golgotă, Saburova poate să aleagă uscatul de apă cu conștiința curată.

Printre cei care o ajută să iasă purificată din purgatoriul aspru al vieții este tînăra doctoriță Lina Kalinenko (actrița Irina Miroșnicenko). Acest personaj concentrează cele mai bune trăsături: pasiune profesională, sinceritate, generozitate, lărgime de vederi. În eroina pe care o întruchipează, Irina Miroșnicenko reinvie parcă tinerețea academicienei Saburova, forțele ei spirituale neheluite, dorința de a se dărui oamenilor.

Cealaltă „față” a caracterului Saburovei este arătată de Viktoria Sadovnikova (actrița Galina Kalinovskaia), soția unui fost elev al academicienei, o femeie atrasă de strălucirea de suprafață a vieții. Dar scripările aparente nu compensează precaritatea sufletească a personajului. De aceea Viktoria e ștearsă, meschină în comparație cu simpla, modesta Lina. Oamenii ca Viktoria, amintește piesa, pot străluci în saloanele de coafură și restaurantele la modă, dar trec nebăgați în seamă în mediile unde se pune preț pe virtuțile autentice ale minții și inimii.

Spectacolul MHAT-ului invită la meditație asupra multor probleme esențiale. Și deși autorii și teatrul ar fi putut, probabil, să folosească un ton mai tăios în prezentarea conflictelor pe care le-au observat în viața inconjurătoare, scopul a fost totuși atins. Spectacolul li silește pe spectatori să mai privească o dată înăuntrul lor, să deosebească sentimentele adevărate de cele false, să înțeleagă ce e important și ce trebuie aruncat ca balast îngreunător.

„Unicul martor” este o piesă despre chirurgii, despre munca lor plină de răspundere. Iar autorii, furați de această atmosferă, s-au apropiat parcă nu cu condeiul, ci cu bisturiul de lațura sufletească a vieții omului, încercînd să stabilească diagnosticul. Iar diagnosticul bine pus indică și căile spre vindecare.

Vl. Pimenov

CINEMA

Slugile diavolului

Studioul din Riga reinvie o veche întâmplare din secolul XVII, contemporană cu Războiul de treizeci de ani.

Pe atunci Riga se afla sub stăpînirea baronilor germani și a clerului luteran și catolic, care mai mult se dușmăneau între ei decît trăiau în pace.

Slugile diavolului sînt Andris, Peteris și Hermanis, trei tineri viteji ieșiți din popor, care se ridică în apărarea intereselor oamenilor simpli, băgînd spaima în stăpînire. De aceea biserica i-a afurisit și i-a izgonit din sinul ei, stigmatizîndu-i drept „slugi ale diavolului”. Faptele lor se adună una lingă alta, sporindu-le faima. Dar aura legendei îi incununează definitiv atunci cînd Riga, amenințată de ostile suedeze și de regimentele prințului polonez Radziwill, n-are de cine fi apărată și pare sortită pieirii. Autoritățile se arată dispuse să predea orașul dușmanului, numai ca să-și aperse propriile interese. Capul bisericii luterane predă personal suedeilor planul întăriturilor orașului și îl convinge pe primar să lase Riga la voia ocupanților. La rîndul ei, starea mănăstirii catolice este interesată de venirea polonezilor, deoarece prințul Radziwill o sprijină.

În acele momente critice, în apărarea orașului se ridică poporul. Mulțumită vitejiei și ingeniozității celor trei mușchetari — Andris, Peteris și Hermanis, recunoscuți unanim drept conducători — Riga este salvată și ostile invadatoare puse pe fugă.

Acesta este subiectul filmului „Slugile diavolului”, la care lucrează regizorul A. Leimanis. Filmul este făcut după romanul cu același titlu al scriitorului Kutku Teva, o vastă frescă a unor vremi îndepărtate. Căci evenimentele pe care le povestește romanul s-au petrecut adevărat. Dar Leimanis și echipa lui nu și-au propus să facă un film istoric. Ci mai ales să evoce pe ecran figurile unor eroi din popor, asemănători eroilor de legendă.

Se anunță, așadar, un film de capă și spadă nu numai spectaculos, ci și cu interesante prospecțiuni psihologice.

Fantezia coregrafică „Rococo” în interpretarea balerinilor P. Lezgovko, S. Markovski și I. Novikov, soliști ai Ansamblului coregrafic siberian din Omsk

INTERVIU

Anthony Quinn despre dragoste și răspundere

— În 1959 ați trecut îndărătul aparatului de filmat și ați făcut „Piratul”. Nu vă tentează să vă mai încercați forțele ca regizor?

— Ba chiar foarte mult. Orice artist are tema lui. Pe Marlon Brando, de exemplu, îl interesează relațiile omului cu mediul înconjurător. Este, aș spune, tema lui principală. Tema mea este răspunderea. Pe care o conexează acum cu tema dragostei. Aș vrea să studiez natura dragostei, să urmăresc schimbările

pe care le-a suferit în ultimii 50 de ani, să spunem, să arăt cum noțiunea de „dragoste” a căpătat semnificații și nuanțe noi. Nu sînt convins că azi mai există dragoste în sensul pur, adevărat. Iar dacă ar dispărea cu totul, ar fi o imensă tragedie. Despre toate acestea aș vrea să vorbesc în filmul meu. Lucrez la scenariu de vreo zece ani și sper să-l termin curînd. Este încă unul din motivele că joc așa de mult: voi avea nevoie de bani ca să-mi permit luxul de a sta timp de un an de zile pentru a face filmul meu. Totuși, dacă mi se va propune un rol bun, poate îmi voi amîna proiectul cu încă un an. Dar zău că îmi va fi rușine dacă o voi face.

— Veți și juca în filmul dumneavoastră?

— Mi-am rezervat un rol foarte mic, rolul unui om care își reîncepe mental viața. Pentru asta trebuie să mă găsesc încă trei interpreți tineri. Doi candidați există deja. Vreau să-l rog pe fiul meu cel mare, care are 24 de ani, să-l joace pe eroul meu în tinerețe, iar unul dintre mezinii îl va întrupa la vîrsta de 6 ani. Greutatea cea mare e să-l găsesc pe actorul care să „trăiască” viața eroului meu între 30 și 40 de ani.

— Cu ce fel de regizori vă place să lucrați?

— Sînt un actor profesionist și îmi place să lucrez cu regizori profesioniști, cum este Stanley Kramer. Toate discuțiile despre „momentele de inspirație”, și celelalte nu fac doi bani. „Întîmplările fericite” sînt întîmplătoare.

Ca să mă fac mai bine înțeles, am să recurg la un exemplu din sport. Să luăm, de pildă, un tenisman care se antrenează zi de zi, an de an, ca exemplarul Pancho Gonzales. Știm că a obosit, că are peste 40 de ani, dar el continuă să participe la campionate. Este o pildă de profesionism. Iată ce îl deosebește pe profesionist de diletant. Un astfel de profesionism avea în vedere Hemingway cînd vorbea de munca scriitorului. Aceasta-i și caracteristica regizorilor profesioniști, care nu depind de clipele de „inspirație fericită”. De aceea îmi place așa de mult să lucrez cu Laurence Olivier; e de un profesionism literalmente fantastic. Este mai mult decît instructiv să-l urmărești pe Olivier cum se pregătește pentru filmare.

— Dar dintre actori pe cine ați da de exemplu?

— Idolul meu a fost Spencer Tracy. Am corespondat cu o mare regularitate: eu îi scriam, el îmi răspundea imediat.

— Și totuși nu v-ați întîlnit niciodată. De ce?

— Cineva mi-a mai pus o dată această întrebare cînd Tracy trăia încă. „De ce — mi-a spus — nu vreți să vă întîlniți? Precis că v-ați plăcea unul pe celălalt”. I-am răspuns: „N-aș vrea să-i distrug iluziile și, probabil, nici el pe ale mele”. Tracy a fost un actor în-născut. Era actor așa cum era om.

(După „Iskusstvo Kino”)

REFLECTOR

● Regizorul Marlen Hufiev a pregătit pentru centenarul Comunei din Paris filmul documentar „Standardul roșu al Parisului”. Echipa a avut la dispoziție documente rarissime despre importantul eveniment.

● Dragostea unui muzician francez de 40 de ani pentru o tînără iugoslavă constituie subiectul filmului „Din inimă, cu iurere”, pe care îl turnează regizorul Robert Enrico, cu Maurice Ronet și Neda Arnerici în rolurile principale.

● După o pauză de cîțiva ani, cunoscutul regizor japonez Akira Kurosava a revenit pe platou. Ni se anunță un film după o veche legendă niponă.

● „Intoleranță 20” este un film despre crima justiției americane care i-a trimis la moarte pe muncitorii italieni Sacco și Vanzetti.

● Nu va fi tot „Decamerounul” lui Boccaccio. Pier Paolo Pasolini a ales pentru un nou film al lui, numai cîteva povestiri, care l-au impresionat mai mult și i s-au părut mai vesele. Atmosfera, caracterele vor fi napolitane. De altfel și interpreții sînt toți din Neapole. De ce această alegere? Pentru că Pasolini e convins că Neapole este ultimul bastion al înțelepciunii populare în Italia. Singura excepție nenapolitană admisă este Silvana Mangano, care a venit de la Roma pentru a interpreta rolul Mudonei.

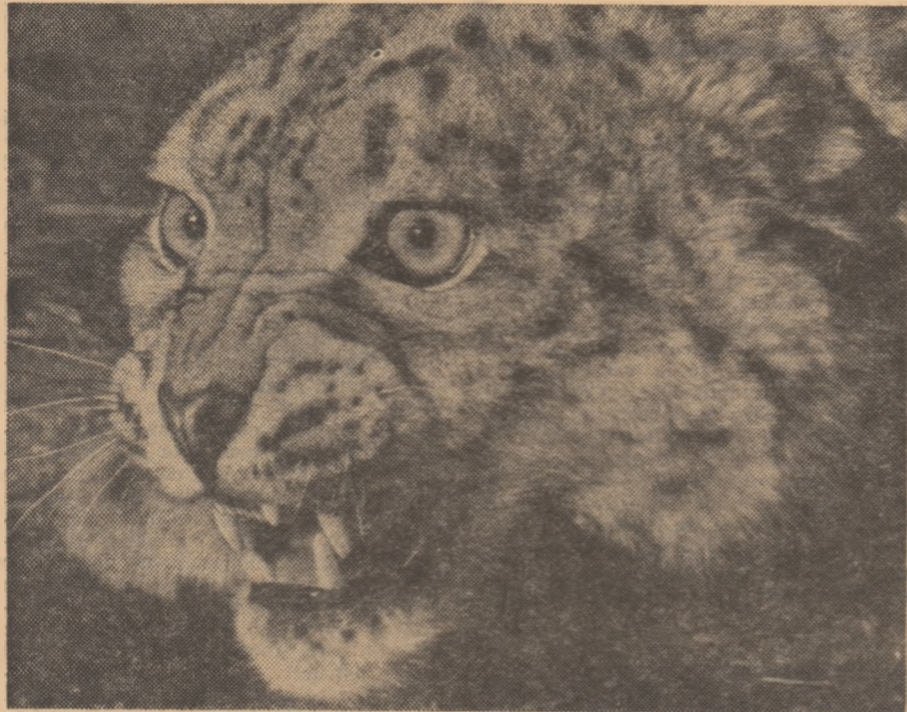

PSIHOLOGIE

Putem scăpa de instinctele animalice?

S-a observat mai de mult că anumite manifestări ale firii unor animale se apropie mult de trăsături corespunzătoare ale caracterului uman. Agresivitatea, de pildă. Nici o experiență, nici un fapt n-a dovedit pînă acum că omul ar fi agresiv „de la natură”. Prin urmare, nici unele categorii de animale. Ceea ce este, firește, îmbucurător. Cum

lelor, s-ar putea culege o sumă de relații prețioase despre om. Se știe, de pildă, că comportamentul în grup al exemplarelor adulte este puternic influențat de raporturile pe care le-au avut cu părinții în primii ani de viață. Dragostea maternă, de pildă, este indispensabilă pentru evoluția ulterioară a unor forme de comunicare a animale-

Adevărată intruchipare a agresivității, leopardul ar putea „povesti” multe despre această însușire

ar putea fi însă dezrădăcinate inclinațiile către agresivitate ale unor indivizi și dacă în general acest lucru este cu puțință? Deocamdată este foarte greu de dat un răspuns la întrebare.

Sau să ne oprim o clipă asupra unei alte probleme, aceea a educației și instruirii. Un rol extrem de important îl are în acest sens exemplul personal-comportamentul educatorului. La o vîrstă fragedă copiii imită aproape înconștient faptele și felul de a se purta ale celor care îi înconjoară, dar mai cu seamă ale celor pe care îi iubesc. La aceeași vîrstă timpurie ei fixează mai temeinic și mai repede ceea ce percep. Aceeași capacitate de a învăța, de a imita este foarte bine dezvoltată și la multe specii de animale.

Și acum să vedem și o aplicație practică a acestei trăsături. În mai multe țări au fost înregistrate, de pildă, remarcabile succese în selecționarea cornuțelor mari, obținându-se exemplare docile, calme, ușor de comandat și, în plus, vădind o mare ușurință în însușirea deprinderilor pozitive. Formarea acestor însușiri n-a reclamat cheltuieli suplimentare. Mai mult, creșterea animalelor astfel „educate” duce la o apreciazabilă scădere a cheltuielilor de muncă necesitate de îngrijirea și hrănirea lor, iar productivitatea sporște sensibil.

Dar cum s-a ajuns la acest rezultat? Numai printr-o atentă analiză a evoluției psihicului animal, răspund specialiștii.

La sfîrșitul secolului XIX — începutul secolului XX cînd fiziologii erau captivați exclusiv de studiul mecanismelor fiziologice ale comportamentului, mulți savanți refuzau să admită că s-ar putea vorbi și la animale de psihic. De aceea încercările izolate de a atribui animalelor gânduri și sentimente erau socotite ca o ocupație total neserioasă. Savanții în cauză erau ferm convinși că animalele acționează din instinct, spre deosebire de om care raționează. Acum se știe însă că această formulare este depășită. De altfel încă Darwin, Huxley, Pavlov înțeleseseră că animalele posedă, în afară de instincte și asociațiile simple, și unele elemente de gândire. Zoopsihologul sovietic L. V. Krușinski a dovedit ulterior că animalele sînt capabile și de extrapolare — formă elementară a activității raționale — care le permite ca, pe baza unei situații trecute, să prevadă schimbări probabile ale mediului în viitorul apropiat și să reacționeze în consecință.

Prin urmare, natura n-a privat animalele superioare de forme elementare de gândire. De unde concluzia că studiind psihicul și comportamentul anima-

lor. Date culese în acest sens în clinici arată că aceeași situație e valabilă și la om.

Dar nu toate opiniile specialiștilor converg în această direcție. Să admitem că în conștiința umană ar exista într-adevăr ceva care-l apropie pe om de animale — spun unii —, ceva care să amintească de strămoșii săi îndepărtați, dar de ce să studiem acest ceva dacă el este bine „mască” de o însușire atît de perfectă cum este rațiunea? N-ar fi mai bine să educăm oamenii în spiritul unor înalte principii morale?

Biologul sovietic V. Nazarov se ridică însă împotriva acestui mod de abordare a problemei, subliniind că partizanii raționamentului de mai sus uită că omul nu s-a eliberat încă total de tara instinctelor slab controlate, de anumite elemente de comportare înnăscute pe care cu dispreț le numim „animalice”.

Ajunși aici ne-am apropiat însă de problema extrem de importantă amintită la început și anume: nu s-ar putea face inofensive, transforma sau chiar dezrădăcina anumite manifestări urite? De ce să împovăreze inutil psihicul uman?

Mulți specialiști meditează astăzi la

această delicată problemă. Și nutrese convingerea fermă că studiul comportamentului animalelor îi va putea ajuta s-o și soluționeze.

GEOFIZICĂ

Enigmaticul „puls” al mării

La prima vedere s-ar părea că nivelul mării este bine cunoscut, determinat o dată pentru totdeauna, că există altitudinea inițială 0. Pînă la un anumit punct lucrul e adevărat. Numai că cercetări recente arată că acest nivel ridică în fața geografiei, geodeziei, geofizicii și oceanografiei o sumă de probleme delicate.

Științele amintite (și tehnicile care le însoțesc) reclamă astăzi pentru măsurătorile lor referințe extrem de riguroase. Aceste exigențe i-au condus însă pe specialiști să constate că nivelul mării este incorect determinat și definit, că se comportă ca un fel de miraj care dispare în momentul cînd pare că a fost atins.

Intr-adevăr, piesele maregrafelor utilizate, aparate extrem de sensibile, pot suferi, sub influența diversilor factori de mediu, perturbații pricinuite de dilatarea în funcție de temperatură, de starea de izolare relativă a puțurilor în care sînt lansate flotoarele, de infiltrarea în puțuri a unor corpuri străine, de dereglarea mecanismului de orologerie, în fine, de deformarea pe cilindru, din cauza umidității, a hîrtiei înregistratoare. După care mai intervine și „pulsul” mării, care nu este același în fiecare lună, iar în cursul unui an scara nivelului diferă uneori cu câteva zeci de centimetri. Încît se impune stabilirea unei medii anuale, care însă este și ea foarte relativă întrucît poate varia de la o perioadă la alta cu mulți centimetri.

Dar studierea materialului documentar obținut pînă acum și, îndeosebi, a diagramelor, a mai revelat specialiștilor și existența unor variații care se situează nu la scara zilelor, lunilor sau anilor, ci a secolelor. Astfel, pentru constatarea unor variații importante, e suficient să fie luată în considerare chiar și numai o durată de timp de ordinul a 2000 de ani.

Pe vremea grecilor antici, de pildă, Mediterana arăta întocmai ca astăzi, încît s-ar putea crede că de atunci încoace geografia ei nu s-a schimbat de loc. Numeroase constatări dovedesc însă variații ale Mediteranei și Atlanticului. E vorba anume de digul imersat din Sicilia care o lega odinioară de insula Malta și care adăpostea un contoar fenician; de rămășițele portului Staliocan din Bretania al lui Ptolemeu, aflat acum la 2 m sub zero-ul hîrților; de cetatea Dioscuria înghițită de apele Mării Negre, care scaldă tîrmurile sudice ale Uniunii Sovietice. În sfîrșit templele de la Paestum, la sud de Neapole, ale căror coloane, începînd de la bază și pînă la cota de 1,50 m sînt pline de cavități săpate de molusca Lithodomus, atestă și ele creșterea nivelului mării. În acest ultim caz, cercetătorii au stabilit că din epoca construirii templelor și pînă în evul mediu nivelul apelor crescuse

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

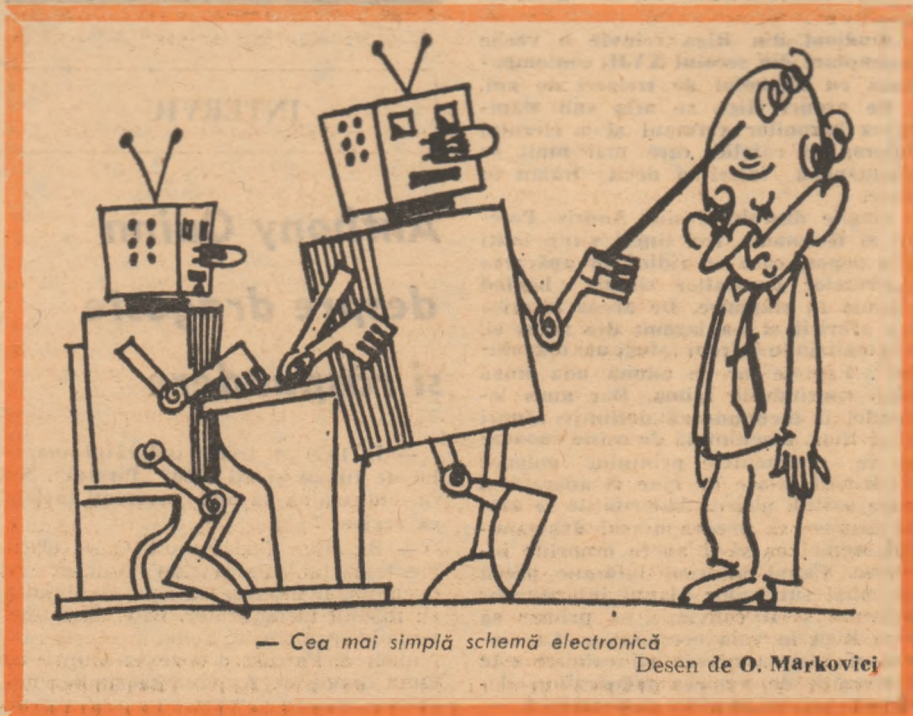
cu 23 m pentru ca mai apoi, în șase secole, să scadă cu 18 m.

Cauzele acestor „capricii” ale nivelului 0 sînt probabil atît de mare cît și de uscat, căci anumite porțiuni ale continentelor sau zonelor geografice au tendința să urce sau să coboare.

O dovadă a inconstanței nivelului mării. În urma creșterii apelor care au invadat văile, la suprafață au rămas numai crestele dealurilor din fostele insule

E bine cunoscut, între altele, clasicul exemplu al Scandinaviei și Olandei. Încît nivelul real al mării trebuie socotit ca rezultatul, suma algebrică a două mișcări de același sens sau de sens contrar. Dată fiind însă această multitudine de variații la înregistrarea tendințelor reale de puls ale acestui uriaș corp marin, a acestui imens ansamblu de vase comunicante care sînt mările și oceanele, devine imperios necesară stabilirea, reunirea și compararea unui număr cît mai mare de diagrame, provenind de la un număr cît mai mare de tîrmuri. În felul acesta ar putea fi luate din timp și măsurile de salvare a solurilor joase, amenințate de apele mării. Existența recunoscută a acestei variații seculare obligă însă și la precauții suplimentare, deoarece nivelul mării — socotit pînă nu de mult aproape stabil și care se dovedește astăzi instabil și fluctuant — este condiționat și de alți factori ce vor trebui luați în considerare: mările, valurile în funcție de forța vîntului, influența presiunii atmosferice. Încît una din sarcinile cele mai urgente este unificarea și racordarea multiplexelor rețele de nivelment existente în lume și, mai ales, punerea la punct a unui nivel mediu al mării valabil cel puțin pentru un continent, ceea ce se și face acum în Europa. Cu timpul, aceste măsuri vor permite compararea cu toată certitudinea a nivelului mediu real de-a lungul tuturor tîrmurilor de pe glob. Pentru aceasta, însă, maregrafele vor trebui să acumuleze o mare cantitate de înregistrări, așa încît tendința nivelului mării va putea fi „prezisă” cu precizie abia în secolul XXI.

— Cea mai simplă schemă electronică

Desen de O. Markovici

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

BIOCHIMIE

O linte
la fel de gustoasă
ca icrele negre

Va putea fi oare gustul controlat chimic? Mai mult, s-ar putea, oare, ca, de pildă, mincând linte să avem senzația că gustăm cel mai bun caviar? Cercetări recente ar părea să ne îndreptățesc să răspundem afirmativ la aceste ciudate întrebări. Într-adevăr, după mulți ani de studii a fost elaborată și pusă la punct o nouă teorie a gustului, în care manipulări ale proceselor biochimice care intervin în mecanismul gustului permit reglarea acestei senzații fizice.

Noua teorie afirmă că mecanismul gustului cunoaște două etape. În cea dintâi nu intervine decât funcționarea porilor gustativi în interacțiune cu substanța gustativă. Aceasta din urmă este, într-un fel, filtrată de por, ce acționează în același fel ca diafragma asupra obiectivului fotografic (se știe că ea reduce sau face să crească intensitatea luminoasă pe suprafața filmului). Păpila se poate deschide sau închide, reglând astfel contactul substanței gustative cu terminația nervoasă aflată în adinoul porului.

Deschiderea sau închiderea porilor gustativi sunt comandate de schimbarea formei unei proteine, care însă pînă acum n-a putut fi identificată. La rîndul lor derularea sau rularea proteinei sînt controlate de un echilibru dinamic între urmele de metal (cupru, zinc, nichel) și tiolii (derivați ai alcoolului) prezenți în substanța gustată. Aceste ultime tipuri de substanțe, care se găsesc în droguri și proteine, au ca efect derularea proteinelor. Și, dimpotrivă, efectul contrar este realizat de metale care deschid porii.

Totuși, controlarea deschiderii porilor gustativi nu înseamnă încă totul. Cercetătorii socotesc că în a doua etapă, în funcție de deschidere, o cantitate mai mică sau mai mare de substanță intră în contact cu nervii și informația este transmisă, printr-un proces încă necunoscut, spre creier, unde este integrată. După unele păreri, această succesiune de evenimente ar fi guvernată de hormoni produși de glandele suprarenale. Acestea joacă un important rol regulator în fenomenul transmiterii informațiilor către creier, asemănător cu acela al tiolilor și metalelor în cazul porilor gustativi. Acești hormoni din grupul glucocorticoizilor ar avea îndeosebi efectul de a controla viteza de transmitere a impulsurilor în neuroni.

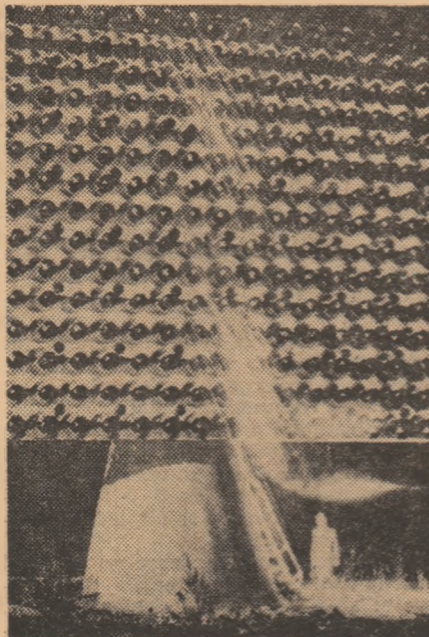
METEOROLOGIE

O nouă schemă
a circulației
atmosferice

Orice meteorolog pe care l-am întrebat de ce se schimbă vremea ne-ar răspunde invariabil: din cauza deplasărilor aerului. Aceste „deplasări” sînt o noțiune colectivă care cuprinde toate mișcările aerului — de la adierea abia perceptibilă stîrnită de fluturarea unei batiste pînă la infricoșătoarele cicloane. Un sistem de ecuații care să cuprindă toate formele de deplasare a aerului ar fi imposibil de rezolvat. Și totuși a fost găsită o soluție, dar nu pentru această ecuație.

Acum trei decenii matematicianul sovietic I. A. Kibel s-a gândit să aplice în meteorologie metodele hidrodinamicii — știința deplasării lichidelor. Tînrul cercetător a cutedat să se „rezeme” pe un fundament în aparență instabil — făcînd apel la aproximații, medii și rotunjiri. Cu toate acestea, a realizat un lucru foarte important, separînd din imensul „haos” atmosferic numai ce era mai important și eliminînd cu îndrăzneală fenomenele de mici proporții. În felul acesta Kibel a izbutit să „biruie” problema deplasării aerului. Cu o precizare, însă, victoria a fost numai de principiu. Pentru a o învinge în realitate trebuia să mai biruie un număr fantastic de mare de calcule și încă într-un timp foarte scurt.

Soluția a venit de unde se aștepta cel mai puțin, anume de la electronică. Constructorii celor dintii mașini electronice de calcul au utilizat în perioada de probă date din cîmpul meteorologiei. Mulțumită lor au putut și meteorologii să biruie timpul și să încearcă a cuprinde în formule matema-

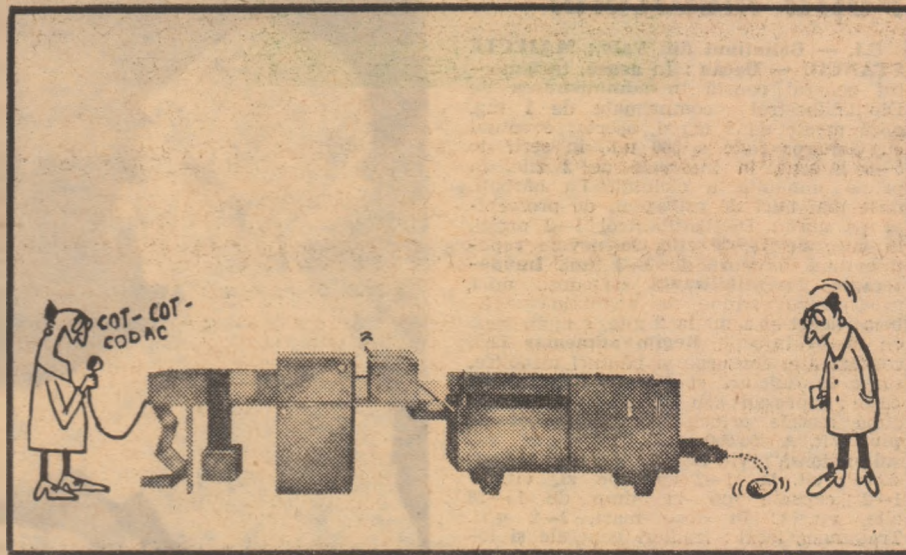

Antena sistemului cosmic „Meteor” care recepționează semnale de la bordul stațiilor meteorologice cosmice

lice fenomene legate de prognoza vremii la scara planetei. Reflectată în oglinda matematicii, atmosfera își dezvăluie cu fiecare an mereu alte taine.

Dar atmosfera terestră se află, se știe, într-o continuă mișcare. Ar fi însă interesant de știut unde se află „motorul” care consumă energia Soarelui. Deasupra ecuatorului, sugerează fizica elementară. De acolo „demarează” mașina circulației atmosferice, acolo se pun în funcțiune curelele de transmisie, pinioanele cicloanelor și anticicloanelor? Specialiștii au început să mediteze mai profund la aceste aspecte ale fenomenului mai ales acum zece ani cînd concepțiile despre atmosfera ecuatorială ca o zonă de monotonie permanentă au fost puse pentru prima oară sub semnul întrebării. Atunci s-a vădit că în straturile înalte de aer de deasupra ecuatorului domină vînturi cînd de la apus, cînd de la răsărit și că alternanța lor este ritmică, schimbîndu-se la aproximativ un an.

Ca o concluzie a acestor constatări, meteorologii s-au gândit că ar putea afla eventual o anume legătură între fenomene îndepărtate. Și într-adevăr, curînd după aceea cercetătorul sovietic A.L. Kaț a descoperit un ciclu aproximativ bianual și în stratosfera zonelor temperate. Legăturile astfel evidențiate l-au ajutat apoi să schițeze o nouă schemă a circulației globale a atmosferei. Acum, de precizarea ace-

Fără cuvinte

tei scheme, de verificarea legii în sine — care făgăduiește științei meteorologice importante succese — se ocupă cîteva expediții care brăzdează în lung și în lat Oceanul mondial cu nave special utilate în acest sens.

Pe baza noii scheme — de probă — au fost alcătuite primele pronosticuri pe perioade lungi. Dar pînă cînd va ajunge pe mesele meteorologilor de serviciu vor mai trece încă ani de cercetări și verificări.

LOGICA

Trei probleme

Capriciile unui pianist

Un celebru pianist a dat o serie de recitaluri în cursul cărora a interpretat piese de Beethoven, Brahms, Mozart, Liszt și Chopin. Programul fiecărui recital cuprindea însă numai lucrări a patru dintre compozitorii amintiți; în același timp în fiecare seară cei patru compozitori figurau în altă ordine. În plus, admiratorii pianistului au remarcat că pianistul n-a interpretat niciodată, în același recital, lucrări de Beethoven și Mozart, dar că, în schimb, în seara cînd n-a cîntat din Beethoven a inclus neapărat în program lucrări de Mozart, urmate de piese de Chopin. Au mai observat că în seara în care n-a cîntat din Mozart, pianistul și-a încheiat recitalul cu o piesă de Brahms și că în seara cînd în program a figurat Brahms, recitalul a început cu Liszt. În felul acesta primele trei recitaluri s-au încheiat întotdeauna cu lucrări ale aceluiași compozitor. Puteți deduce ce compozitori au figurat în programul ultimului recital și în ce ordine?

La Clubul savanților

Secția de „Sporturi intelectuale” a Clubului savanților a organizat concursuri de șah, bridge și table. 13 membri ai secției au participat la concursul de șah, 13 la concursul de bridge, 9 la cel de table, 4 membri ai aceluiași club știu să joace bine șah și bridge, 2 — bridge și table, 3 — șah, bridge și table. Grație acestor date puteți afla cîți membri ai secției de „Sporturi intelectuale” știu să joace șah și table?

Patru aniversări

Patru membre ale aceleiași familii — Klava, Șura, Raisa și Ira — își serbează ziua de naștere în aceeași zi. Femeilor nu le place însă să-și spună vîrsta și de aceea, la întrebarea indiscretă a unui musafir, Klava a răspuns enigmatic:

— Priviți aceste trei cărți: prima are 118 pagini, a doua 43, a treia 55. Dacă le așezați în ordinea în care le-am enumerat (prima, a doua, a treia) și împărțiți suma tuturor paginilor la 7, obțineți vîrsta pe care o împlinesc eu astăzi.

Raisa a venit însă cu o altă idee: — Nu, așa e prea simplu. Dacă împărțiți la 2 suma paginilor uneia sau a mai multora din aceste cărți aflați vîrsta Șurei. Dacă o împărțiți la 3, aflați vîrsta mea. În sfîrșit — a adăugat Raisa — dacă împărțiți suma la 27, puteți afla și vîrsta Irei.

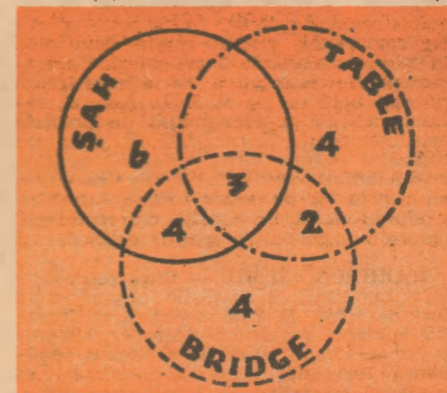
— Ar trebui totuși să-i spunem că tu, Raisa, ești cu 11 ani mai mare decît mine, a intervenit Șura.

Musafirul indiscret n-a izbutit însă să le calculeze vîrstele. Dv. puteți?

Răspunsuri

Capriciile unui pianist. Dacă în același recital Beethoven și Mozart n-au figurat niciodată împreună, înseamnă că pianistul a interpretat în fiecare seară lucrări de Brahms, Chopin și Liszt. Dacă Brahms a figurat în toate programele, înseamnă că fiecare recital a început cu o piesă de Liszt. Și acum să ne închipuim o seară cînd pianistul n-a cîntat nimic din Beethoven; înseamnă că s-a oprit asupra lui Mozart, urmat de Chopin. În consecință programul putea arăta așa: Liszt, Mozart, Chopin, Brahms sau Liszt, Brahms, Mozart, Chopin. Dacă însă în seara respectivă pianistul l-a exclus pe Mozart, din datele problemei rezultă că recitalul s-a încheiat cu Brahms. În care caz programul putea arăta așa: Liszt, Beethoven, Chopin, Brahms sau Liszt, Chopin, Beethoven, Brahms. Știm că primele trei recitaluri s-au încheiat cu lucrările aceluiași compozitor, care e Brahms. Rezultă că programul ultimului recital a fost alcătuit după cum urmează: Liszt, Brahms, Mozart, Chopin.

La Clubul savanților. Să-i concretizăm de jucătorii de șah, de bridge și de table prin trei cercuri ce se întretaie între ele (vezi desenul). Porțiunea din mijloc, care ține de toate cele trei cercuri, îi cuprinde pe membrii clubului care știu să joace șah, bridge și table. Porțiunile comune numai pentru două cercuri îi reprezintă deci pe cei ce practică cele două jocuri, simbolizate de cercurile respective. Din datele problemei știm că: 3 membri ai clubului practică toate cele trei jocuri; înscrîmăm deci cifra 3 în porțiunea din mijloc. La fel procedăm cu cei 4 care joacă șah și bridge și cu cei 2 care joacă bridge și table. Observăm că în cercul care simbolizează șahul avem deocamdată 7 inși, iar în cel care reprezintă bridge-ul 9 inși. Știm însă că la concurs au participat 13 jucători de bridge; adăugăm deci, în același cerc, diferența, adică cifra 4. Din aceleași

motive în cercul șahiștilor adăugăm cifra 6, iar în cel al jucătorilor de table cifra 4 (problema ne spune că au participat 9 jucători de table). Cu alte cuvinte, nimeni dintre membrii clubului nu știa să joace și șah, și table.

Patru aniversări Klava are 118+44+55=217; 217:7=31 ani. Din intervenția Raisei aflăm că Șura poate să aibă fie 44:2=22 ani, fie 162:2=81 ani, Raisa — fie 99:3=33 ani, fie 162:3=54 ani, iar Ira — 162:27=6 ani (căci trebuie să luăm în considerare numai sumele care, împărțite la 2 sau la 3, dau numere întregi, întrucît e vorba de, aniversări, deci de cifre rotunde). Precizarea că Raisa e mai mare decît Șura cu 11 ani ne dă cheia problemei. Așadar: Klava are 31 ani, Șura 22 ani, Raisa 33 ani, Ira 6 ani.

(După „Nauka i Jizni”)

Poșta medicului

C.I. — Bolintinul din Vale ; MAJECTE STANCIU — Bacău : În acnee, tratamentul general constă în administrarea de Dietilstilbestrol comprimate de 1 mg, doză medie de 3 mg/zi, asociat eventual cu Gonacor fiole a 500 u.i., în serii de 6-8 injecții, la intervale de 2 zile, în prima jumătate a ciclului. La bărbați, doze mai mici de estrogeni, de preferință pe gură : Dietilstilbestrol 1-2 mg/zi, în cure de 15-20 zile, la nevoie repetate după o pauză de 2-3 luni. **Imunoterapie desensibilizantă** cu doze mici, progresiv crescînde de anatoxină stafilococică 0,1-0,5 ml la 2 zile, s.c., în serii de 20-30 injecții. **Regim alimentar** fără condimente, conserve și băuturi alcoolice, sărac în dulciuri și făinoase. Ca medicație : Saprozan sau Mexaform 1x3 cpr. după mesele principale. **Vitaminoterapie :** Vit. A 50 000 u/zi în drajeuri sau sol. uleioasă ; vit. B₁ o fiolă/zi, total 15-20 fiole ; vit. B₆, 1-2 cpr. pe zi, vit. F 1-2 capsule pe zi timp de 15-20 zile, vit. C în doze mari, 1-2 g/zi. **Tratament local :** iradieri generale și locale cu ultraviolete. Spălătură feței cu sol. Bromocet 1%. Aplicații cu : Sulf precipitat 0,10 g, oleum cadini 0,8 g, acid salicilic 0,15 g, salicilat de metil 0,05 g, hidrocortizon 200 mg, oxid de zinc 3 g, lanolină și vitamină A sol. uleioasă câte 5 g. Eventual, Locacorten.

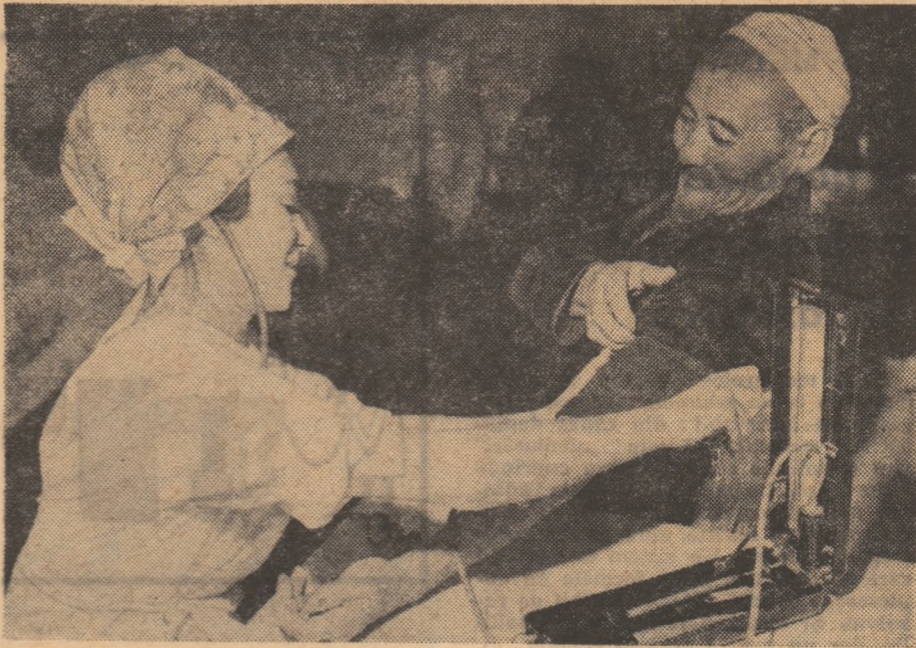
MIȘU 29 — București : 1) Citiți răspunsul dat sub C.I. — Bolintinul din Vale în problema acneei. 2) **Impotriva stării de oboseală și apatie :** o cură prelungită cu Glutarom 8 cpr/zi, Fosfobion 1-2 fiole/zi, vitamina B₆ 1-2 cpr./zi și eventual Nervocalm 3-4 lingurițe/zi.

ION SMARANDESCU — București : 1) Ccauriile de cozi de cireșe și mătasă de porumb sînt recomandabile în bolile de rinichi (litiază, cistite) prin efectele diuretice și conținutul lor bogat în săruri de potasiu. În acest scop, cozile de cireșe (sau de vișine) se spală cu apă, se zvîntă și se usucă în straturi subțiri la soare. Se prepară sub formă de decoct (fiertură) 10%. Sub formă de infuzie (ceai) sau decoct (1-3%) se folosește și mătasă de porumb. 2) Hipertrofia de prostată, de pildă. 3) Stațiuni recomandate în bolile de rinichi : Călimănești, Căciulata, Olănești, Borsec, Tușnad, Buziaș, Herculanu.

I.D. COLENTINA — București : Este vorba probabil de o **onicomicoză tricoftică**. Tratamentul general constă în cure prelungite de 4-6 luni cu Griseofulvină M (sau Likuden M) în doze de 4 cpr./zi în 4 prize. Local, îndepărtarea, în ședințe repetate, cu foarfecă, pila sau un clob de sticlă, a părților bolnave de unghie, după care se vor face badijonări zilnice cu soluție Cascilani sau cu o sol. de Fenosept diluat 1/3 în alcool de 70%. Scara se va aplica pomada Buclosamid P, de asemenea timp de 4-6 luni. Veți evita contactul prelungit cu apă și pedichiura.

M. MAR. — Arad : 1) Există și complicații nervoase ale diabetului — **neuropatia diabetică** — care constă în modificări degenerative ce apar în toate segmentele sistemului nervos și chiar în măduvă (**nevrită diabetică**). Aceste degenerescențe sînt cauza tulburărilor de sensibilitate și duc, în unele cazuri, și la modificări trofice (ulcere trofice ale gambelor). Tratamentul urmat este bun, dar trebuie continuat mult timp. 2) În **hipertensiunea arterială**, medicația cea mai potrivită se stabilește de către medicul curant, de obicei prin tatonare (unora le „priște” Hiposerpilul, altora Hipazinul, altora Guanetidina etc.). Ca tratament de întreținere, de lungă durată, este indicat Agozol (cu atît mai mult cu cît ați avut și un infarct miocardic), cite 1 drajeu de 3 ori pe zi. 3) Heparina (injecții) se administrează periodic i.v., s.c. sau i.m. de 2-3 ori pe săptămîni în doze fixate de medic. 4) **Complimentul** se administrează, după caz, în 3 prize a cite un comprimat, puțin crește doza pînă la 2 comprimate de 3 ori pe zi. Ca tratament de întreținere se administrează un cpr. de 2 ori pe zi. 5) În general, soluția radicală a **adenomului de prostată** este intervenția chirurgicală. În orice caz controlul trebuie făcut periodic, urmînd recomandările medicului. 6) Pentru viitor, vă rugăm să nu puneți atîtea întrebări, gîndindu-vă și la ceilalți corespondenți, cărora le „devorați” spațiul rubricii.

MARICICA CILMIC — București : Simptom bucuroși că sfaturile noastre v-au fost de folos. 1) Este necesară radiografia coloanei cervicale, deoarece simptomele (și vîrsta) pledează pentru o **spondiloză cervicală**. Dacă diagnosticul se confirmă va trebui să faceți cure periodice de fizioterapie (curenți diadinamici, magnetodiflux) și proceduri balneoterapice (băi sulfuroase, nămoloterapie), conform indicațiilor medicului specialist. 2) Vă sfătuim să vă faceți 6-8 ședințe cu aerosoli de streptomycină și corticosteroizi (Prednison, Supercortisol). 3) Sînt fenomene de **premenopauză**, credem, care reclamă consultarea unui endocrinolog înaintea unui tratament hormonal (Progesteron ?). 4) Tot consecințe ale stării de la pct. 3. Dacă Extraveralul nu dă rezultatele dorite, utilizați Diazepam sau Napoton 2-3 cpr./zi. 5) În **colita cronică** luați Mexaform — 1-2 cpr. x3 zi după mesele principale. 6) Sînt probabil fenomene de ateroscleroză. După doza de colesterolului sanguin, vă recomandăm o cură mai îndelungată cu Clofibrat. Durata curei este de cel puțin 8-12 săptămîni, atingerea dozei zilnice optime de 6-9 capsule/zi, se va face treptat în curs de 1 lună. Capsulele se vor lua după mesele principale. Spre sfîrșitul unei serii se va scădea treptat doza zilnică.

Control medical

Foto : E. Vileinski (APN)

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Să tratăm ori nu febra la copii?

Simptom obișnuit — considerat mult timp un proces de apărare ce trebuie „respectat” — febra este totuși un real pericol. De aceea, primul „reflex” al unui medic chemat la un copil hipertermic este de a-i prescrie o asociație de mai multe antibiotice cu spectru larg spre a fi sigur că „nu-i scapă” microbul culpabil.

Într-adevăr o temperatură de peste 42° netratată cu antitermicele de care dispunem, provoacă alterări ireversibile ale creierului și — în câteva ore — moartea.

La **noul născut**, de pildă, în primele săptămîni, cu toate că evoluția clinică este normală, se observă creșterea temperaturii (38°-40°). Copilul este agitat, uriniile sînt rare, greutatea scade. Sugarul bea cu aviditate, însă nu pare prea „afectat” de febră. Este roșu, pielea îi e caldă, fontanela poate fi ușor deprimată.

Această febră survine la nou-născuții expuși la o temperatură ambiantă prea mare : camere supraîncălzite, leagăn așezat prea aproape de sobă sau calorifer, camera mansardată expusă la soare, îmbrăcăminte și invelitori prea călduroase.

În acest caz, pentru ca temperatura să revină la normal, este de ajuns să i se facă copilului o baie răcoroasă, o fricțiune rece și să i se dea de băut apă rece. Această febră se datorește unei adevărate **insolații**.

Asemenea accidente sînt mai frecvente și mai grave la copiii care au o insuficiență a glandelor sudoripare, absența dinților și a sistemului pilos. Analoge în manifestările lor, dar cu o scădere în greutate, depresiune a fontanellei, reducere masivă a volumului urinelor și a scaunelor, sînt așa-numitele „**febre de lapte uscat**”, „**de sete**” sau „**de deshidratare**”. Ele sînt rezultatul unui dezechilibru în alimentație și al insuficienței rației de lichide. Ameliorarea rapidă a simptomelor și scăderea temperaturii după administrarea apei pe gură sau prin clisme îndepărtează orice îndoială asupra originii febrei.

În fine, infecțiile nou-născutului, foarte frecvente și grave, reclamă o terapie antibiotică de urgență. Foarte dese sînt infecțiile bacteriene și micotice (ciuperci), mai ales la prematurii și debili. Această amenințare a ridicat problema unei antibioterapii profilactice la prematurii. Dar mulți pediatri nu sînt de acord, considerînd că nu trebuie să se administreze preventiv antibiotice decît numai dacă există semne clinice de infecție sau dacă se poate dovedi bacteriologic contaminarea prematurului.

La **sugari**, hipertermiile sînt și ele destul de dese, fără să constituie însă întotdeauna indicul unei boli grave. Pe lîngă expunerile prelungite la soare, într-o cameră supraîncălzită sau excesul de îmbrăcăminte călduroasă, creșterile trecătoare ale temperaturii se mai pot datora și erizelor dentare. Gîngiile sînt tumefiate, roșii-violee și pentru ca febra să dispară este suficient să se ia măsuri antiinflamatoare

locale și să se administreze citeva centigrame de aspirină.

Alte cauze de febră pot fi o **hipovitaminoză C** („febră de carență”, cum se mai numește) care se vindecă prin administrarea sucurilor de fructe, a legumelor crude sau a acidului ascorbic ; o rinofaringită acută, o traheobronșită sau o otită, ceea ce ridică problema unei antibioterapii preventive.

La această vîrstă pot apărea și unele boli eruptive : rujeolă, mononucleoză, rubeolă, varicelă, tuse convulsivă, unele dintre ele neimpunînd decît cunoscutele măsuri de igienă, altele însă aportul antibioticelor.

La **copii** trebuie să verificăm mai întîi în ce condiții s-a produs temperatura pentru a depista destul de frecventele încercări ale școlărilor de a „falsifica” temperatura. Oboseala, surmenajul, micile tulburări digestive, o infecție rinofaringiană se însoțesc de febre trecătoare, care nu necesită neapărat un tratament antitermic.

Constatarea unei amigdalite eritematoase sau pultacee impune totuși un tratament antibiotic pentru prevenirea unui reumatism sau a unei scarlatine. Administrarea timp de 3-5 zile a penicilinei și sulfamidelor împiedică complicațiile scarlatinei.

Un mare număr de febre nu răspund însă la antitermicele și antibioticele curente : sînt febrele alergice, endocrine, bolile zise „ale colagenului”, leucemiile etc.

Dilema care se pune deci medicului chemat la un copil pentru un acces febril este dacă febra trebuie tratată ori nu și care este medicația cea mai inofensivă. Totul va decurge bine dacă familia va avea încredere în recomandările medicului, a cărui primă regulă de tratament rămîne „*primum non nocere*” (Mai întîi să nu faci rău).

Dr. R. Kliment

TERAPEUTICĂ

Noi căi de atac împotriva virusurilor

Dacă descoperirea antibioticelor a deschis larg calea luptei împotriva microbilor, ea s-a arătat însă mult mai puțin generoasă în cîmpul teraputic al afecțiunilor virale. În momentul de față există peste 60 de preparate pentru combaterea infecțiilor bacteriene, dar numai 3 sau 4 dintre ele — cu excepția vaccinurilor cu un rol profilactic foarte important și a **interferonului**, a cărui producție foarte redusă îl face practic inaplicabil pe scară de masă —

esculap
esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap

pot fi administrate cu succes în tratamentul bolilor virale.

Acest fenomen se datorește printre altele și faptului că simptomatologia clinică a virozelor nu se manifestă de multe ori decît după o incubatie de mai multe săptămîni, încît tratamentul nu poate fi aplicat decît într-o perioadă tardivă a bolii cînd virusul s-a înmulțit mult, iar multiplicarea lui se apropie de sfîrșit. Numărul preparatelor testate pînă azi în ce privește acțiunea lor antivirală se cifrează la cîteva mii. Cea mai mare parte dintre ele, deși eficiente, nu sînt recomandate totuși din cauză că toxicitatea produselor pentru celulele bolnavului este cu mult mai mare decît agresivitatea față de virusul în cauză. Cu alte cuvinte, preparate antivirale sînt neumărate, dar cele ce pot fi utilizate în terapia umană sînt numai cîteva și nu au efect decît asupra unei singure specii sau varietăți de virus, iar efectul lor profilactic este de obicei mai sigur decît rezultatele terapeutice.

De aceea, pînă acum, numai trei preparate antivirale au intrat în practica medicală :

1. **Indoxidurina** fiind o substanță prea toxică, se folosește actualmente numai ca medicament în tratamentul cancerului. Leziunile superficiale și cele epiteliale răspund însă foarte bine la tratament, cicatrizîndu-se foarte repede. Se atrage însă atenția asupra gravității accidentelor hepatice și sanguine (granulocitopenie și trombocitopenie) care impun o prudență deosebită în administrarea acestui antibiotic cu mare toxicitate.

2. **Metisazona** este cea mai remarcabilă substanță în materie de proprietăți antivirale. Ea a dat rezultate spectaculoase într-o epidemie de variolă ivită la Madras în 1963. Medicamentul are efecte favorabile și în eczema vaccinală, dacă este asociat cu gamaglobulină.

3. **Amantadina** are un efect exclusiv preventiv. Rolul antiviral se exercită în primul stadiu de contaminare, împiedicînd pătrunderea virusului în celulele gazdei, ceea ce blochează posibilitatea de evoluție și de multiplicare.

Este sigur deci că chimioterapia antivirală nu poate încerca încă să se substituie medicației vaccinale. Deși eficacitatea vaccinării antigripale specifice nu este atît de perfectă ca aceea a multor altor vaccinuri antivirale, ea rămîne totuși mai departe arma cea mai sigură și cea mai puternică într-o eventuală epidemie gripală.

Dr. G. Bikel

— Cred că mai bine ar fi să-ți cumperi niște ochelari !

COLUMBIA

Un compliment bine meritat

De la Bogota am plecat spre plantațiile de cafea cățurate în munți. Insoțitorul și mașina ne fuseseră puse la dispoziție de Federația națională de producție și desfacere a cafelei. Señor Umberto Ramirez s-a dovedit a fi nu numai o excelentă călăuză ci și un foarte bun povestitor.

Cafeaua a fost descoperită de arabi, ne-a spus el. Se pare că într-o zi, un păstor, pe nume Cald, a remarcat că oile lui deveniseră foarte vioale după ce mincaseră niște fructe roșii de pe crengile unor arbuști. După ce a gustat din ele Cald s-a simțit și el foarte bine dispus. Cu timpul fructele au început să fie agreate de arabi. La început ei făceau o infuzie din fructele și frunzele arbustului; abia mai târziu au utilizat numai boabele de cafea.

Când a fost introdusă în Europa, cafeaua a fost supranumită „băutura diavolului”, iar credincioșii nu îndrăzneau să o consume. Dar într-o zi Papa a gustat și el. Și apreciindu-i calitățile, a binecuvîntat-o și de atunci băutura tonifiantă n-a mai fost socotită o ispită a diavolului.

În America, arbustul de cafea a fost adus la începutul secolului XVIII. Prima recoltă a fost obținută în Martinica. Mai târziu, cafeaua a început să fie cultivată în Brazilia și în alte țări din America Latină devenind curînd, pentru multe dintre ele, un foarte important articol de export.

În Columbia, pionierul plantațiilor de cafea a fost preotul José Fulgencio. Preotul îi obliga pe penitenți să sădească niște un arbust pentru iertarea păcatelor. Acum cafeaua columbiană este socotită cea mai bună de pe continent.

Pe măsură ce ne apropiam de plantația Hacienda Cava aflam tot mai multe amănunte despre cafea. De altfel, încă înainte de a ne întâlni cu

Umberto Ramirez mulți alți columbieni ne vorbiseră despre acest binecuvîntat dar al naturii, despre locul pe care îl ocupă în economia națională. Între altele avusesem o interesantă convorbire cu Prospero Morale, directorul Departamentului Informațiilor.

— Aproape toți columbieni — mi-a spus d-sa — sînt legați într-un fel sau altul de cafea. Muncitori pe plantații și bancheri, însoțitori de călări și funcționari de stat, oameni de știință și proprietari de minuscule loturi de pămînt, toți sînt, cum se spune la noi,

„așezați pe cafea”. La sfîrșitul deceniului al treilea al secolului nostru se recoltau 2—3 milioane de saci de boabe de cafea pe an, anul trecut s-au recoltat 8 milioane de saci. Țara noastră furnizează 13—15 la sută din exportul mondial de cafea... Pînă acum — a urmat după o pauză interlocutorul meu — cafeaua constituia grosul exporturilor noastre. Dar de cîțiva ani, Columbia încearcă să înlăture dependența ei față de această monocultură, care împiedică dezvoltarea echilibrată a economiei naționale, afectează independența politică. Sperăm că în doi-trei ani să avem și alte produse pentru export. Totuși nu vom reduce, evident, producția de cafea, mai cu seamă că chimiștii au să aibă nevoie de mult timp încă pentru a obține un produs care să înlocuiască cafeaua naturală. Plantațiile din Columbia, Brazilia și alte țări din America Latină mai au încă un frumos viitor.

În cele din urmă am ajuns la plantație și am vizitat o mică fabrică de

„Drumul strămoșilor” din Anzi — construit cu mult timp înainte de venirea spaniolilor — este utilizat și acum de indieni pentru transportul cafelei

tratare a cafelei. În subsolurile clădirii, cîțiva muncitori săpau și udao niște plante foarte tinere. După cum am aflat, boabele de cafea sînt vîrîte mai întîi în nisip umed. Cînd sămînța începe să germineze este mutată într-o cupă mică de plastic cu pămînt fertil și abia după patru luni poate fi sădită o mică plantă pe plantație. Arbustul începe să rodească în al doilea sau al treilea an de viață. Dar recolta maximă este obținută în al cincilea sau al șaptelea an. Un arbust de cafea trăiește pînă la 80 de ani, însă numai în primii 20—25 de ani este rentabil. După aceea trebuie înlocuit.

Am început să vizităm plantația cu mașina. Muncitori îndoiți din mijloc retezau cu cuțitul vegetația abundentă din jurul arbuștilor. Drumul era îngust și desfundat.

— Ar fi trebuit să mergem călare, ne-a spus proprietarul plantației, Guillermo Gomez. Și totuși, în aceste locuri nici calul nu este cel mai indicat animal de transport. Și mai bun este cățitul, docil și extrem de rezistent. Îi atașăm cite un sac de fiecare parte, și astfel încărcat el poate străbate locuri pe unde ai impresia că nici o pisică nu s-ar putea strecura. Dar nu puteam oferi un asemenea mijloc de transport unor oaspeți.

Pe versantele abrupte creșteau arbuști înalți cit un stat de om. Ca să nu treacă de această înălțime li se rup virfurile. Din loc în loc se ridicau spre țării arbori cu coroane bogate. Ei dau umbră pentru prețioșii lor vecini, căci prea mult soare degradează calitatea cafelei.

— Pe o plantație lucrează în permanență circ 50 de inși, iar în timpul recoltei pînă la 500, ne-a informat însoțitorul nostru.

— Dar ce fac cei 450 de muncitori după ce s-a terminat recoltarea?

— Clima noastră asigură recolte în tot timpul anului. Micii cultivatori, care alcătuiesc majoritatea muncitorilor sezonieri, își sădesc arbuștii la alte date. Dar există și un mare număr de țărani fără pămînt care se deplasează de la o plantație la alta.

Boabele sînt livrate unei fabrici aflate în mijlocul plantației. O dată decorticate, ele sînt ținute timp de 24 de ore în niște șanțuri de beton umede, după care urmează spălătul, uscatul și selectatul. Apoi boabele sînt vîrîte în saci și expediate.

Pe plantații se lucrează din zori pînă seara. Bărbați, femei și copii. E o muncă istovitoare. Pentru un kilogram de cafea trebuie selecționate 500 de boabe — recolta anuală a doi arbuști. 95 la sută din cultivatori plantează arbuști de cafea pe terenuri mai mici de 10 hectare și furnizează 65 la sută din întreaga producție. O conjunctură nefavorabilă pe piața mondială se repercutează numai de cît asupra situației micilor cultivatori.

Sacii de cafea columbiană au pe ei următorul desen: un bărbat cu o panama cu boruri late, cu o mică mustață și un zîmbet fericit pe buze, mină un catîr încărcat cu o povară. În realitate, cultivatorii de cafea nu sînt atît de fericiți. Eu, cel puțîn, n-am văzut nicăieri o figură atît de radioasă. Sau, dacă vreți, cei care zîmbesc așa nu sînt mici cultivatori.

În 1927, a luat ființă Federația producătorilor de cafea — controlată de guvern. Principala ei misiune este reglementarea cantității de cafea produsă și a prețurilor. În anii cînd pe piață scade cererea, Federația garantează producătorilor cumpărarea recoltei la un preț minim. Anul trecut, bunăoară, cînd intemperii au distrus jumătate din recolta Braziliei golul de pe piața mondială a fost umplut de surplusul de cafea columbiană.

Federația își are sediul în centrul Bogotei, într-un edificiu imens care ocupă aproape un întreg cartier. Ca să-l găsec pe Pedro Valencia, șeful serviciului de publicitate, a trebuit să străbat citeva culoare parfumate de aroma cafelei. Pereții biroului său erau tapisați cu afișe publicitare atrăgătoare.

În fața noastră au apărut instantaneu două ceșcuțe.

— Prin ce se deosebeste cafeaua columbiană de alte varietăți? l-am întrebat pe dl. Valencia.

— Cafeaua noastră este socotită cea mai bună din lume din trei motive, mi-a răspuns el. Mai întîi, arbuștii de cafea cresc cel mai bine la altitudinea de 1500—2000 m. Ei reclamă o climă blîndă și constantă, condiții pe care țara noastră le oferă din plin. Dar aroma cafelei noastre este incomparabilă și pentru că recoltarea se face numai manual. Dacă se utilizează mașini, se culeg inevitabil și boabe insuficient coapte. De aceea nu mecanizăm recoltarea ca să nu depreciez calitatea cafelei. Și, în sfîrșit, chiar după ce sînt selectate cu mașini, după greutate și mărime, boabele sînt din nou verificate de specialiști; căci omul descoperă ceea ce scapă mașinilor. Apoi din fiecare sac este scoasă cite o mostră, care e gustată și abia după aceea se eliberează autorizația de export.

— E adevărat că în cursul traversării oceanului cafeaua își pierde din aromă?

— Oceanul n-are nici o vină, mi-a răspuns Pedro Valencia. Din cauza considerentelor pe care vi le-am expus mai sus, cafeaua noastră este scumpă; de aceea negustorii o amestecă descori cu boabe din alte țări.

„Pe aeroportul din Bogota, Federația are o cafenea unde vizitatorii pot bea gratuit cite cești de cafea doresc, iar cei care pleacă cu avionul primesc în dar, la prezentarea biletului, doi săculeți de boabe cafenii cu o aromă îmbătătoare. Am căpătat și eu un astfel de suvenir. Pe drum, un săculeț a plesnit. Cînd am deschis valiza la vama de pe aeroportul din Panama, un vameș m-a întrebat:

— Cîtă cafea columbiană aveți la dv?

— Dar de unde știți că e columbiană?

— Numai cafeaua columbiană are o aromă atît de plăcută, mi-a răspuns.

Era un compliment bine meritat de cultivatorii din Columbia.

A. Laurinciukas

FIJI

Cititori in cartea mării

Cînd ajungi în sfîrșit la Suva, ești surprins pe de o parte de distanțele

uriae lăsate în urmă, iar pe de alta de accesibilitatea oricărui colțisor de pe glob în acest secol de progres tehnic.

Pe țărmul golfului care adăpostește capitala arhipelagului, ferind-o de furtuni oceanice printr-un lanț muntos acoperit cu păduri bogate, se află un indicator cu săgeți îndreptate spre toate punctele cardinale. Spre vest se poate ajunge cu avionul la Singapore (5363 de mile) sau la Roma (11 846 de mile). Spre est — la New-York (8219 mile) sau la Londra (10 721 mile). Moscova se află exact la capătul opus al globului pămîntesc.

Aproape cum poposești în insulele Fiji afli că fijienii trebuie să se imprietenească neapărat cu marea. Lucru lesne de înțeles, de altfel, într-o țară alcătuită din peste 320 de insule (majoritatea de origine vulcanică) presărate în Oceanul Pacific între 15—22 grade latitudine sudică și avînd o suprafață de 18 272 kilometri pătrați.

Arhipelagul are o climă oceanică, după cum oceanică poate fi numită și istoria țării. Insulele au fost populate în vremi străvechi de originari din Asia, veniți pe ocean. Și tot pe calea apei s-au stabilit și legăturile între insule, ceea ce a făcut ca în cele din urmă să ia naștere un stat unitar. Dar tot oceanul a izolat Fiji de continente și de înriurirea unor evenimente din diverse perioade istorice.

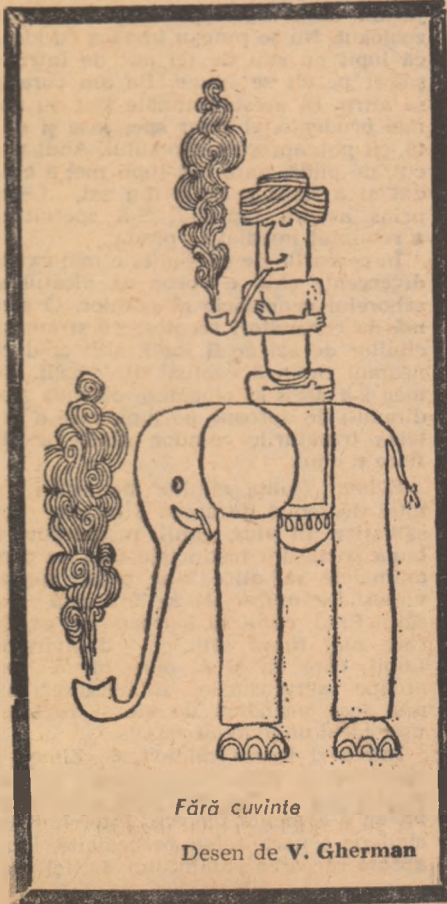
De la Suva sînt numai citeva mile pînă la hotarul internațional al schimbării datelor. Încît te poți întoarce fără prea mare greutate la ziua de ieri.

Și deși acest hotăr este o linie convențională — rezultat al unui acord internațional — „Fidji Times”, unul din principalele cotidiene locale, nu păcătuiește împotriva adevărului cînd afirmă că este ziarul care apare primul în lume. Cu toate acestea fericita împrejurare nu-i ajută pe fijieni să fie mai bine informați despre evenimentele care frămîntă mapamondul.

Dar „Fidji Times” mai este remarcabil și prin faptul că datează din anul 1869; cu alte cuvinte a început să apară cu cinci ani înainte ca Fiji să devină colonie britanică. În octombrie 1970 a consacrat un număr special proclamării independenței țării. Dar dacă arunci o privire asupra acestei publicații îți dai seama că proprietarii ei privesc și independența ca pe un hotăr convențional, care poate fi trecut înapoi și înainte, și nu ca pe o necesitate istorică. De fapt și în acest caz „Fidji Times” exprimă numai speranțele, calculele și, în ultimă instanță, planurile cercurilor ale căror interese le susține de mai bine de un secol.

Vreau să sper că fijienii, celebri din vremi străvechi pentru neîntrecuta lor iscusință de a „citi marea” — cu alte cuvinte de a ști să găsească puncte de trecere în infernalul labirint de recife care îngreuează accesul spre insula Viti Levu (cea mai importantă din arhipelag) — vor izbuti, acum cînd își guvernează singuri statul, să-și conducă corabia în ape neprimejdioase, evitînd bancurile de nisip și stîncile ascunse perfid în mare.

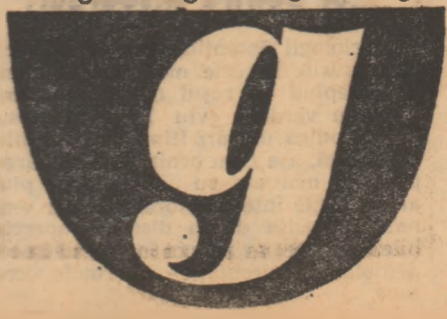
O. Skalkin

Fără cuvinte

Desen de V. Gherman

gLOBUL
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

UZINA DE FIBRE SINTETICE IASI

Șos. Țuțora nr. 175

Telefon 13320

● Fibra poliestică TEROM realizată de Uzina de Fibre Sintetice Iași, este un produs care înlocuiește mătasea, lina și bumbacul la nivelul celor mai bune fibre poliesterice cunoscute pe plan mondial.

● Fibra românească TEROM este o fibră poliestică obținută prin policondensarea dimetiltereftalatului cu etilenglicolul.

● Fibra TEROM — 100% sau în amestec cu lână, bumbac și celofibră, se poate prelucra la o umiditate relativă a aerului de 65% și la temperatura de 20—22° C, având un tratament antistatic corespunzător.

● Țesăturile din TEROM sînt rezistente la acțiunea detergenților și solvenților. Se usucă în 1/3 din timpul necesar altor fibre; în amestec cu fibre naturale aceste țesă-

turi sînt neșifonabile și se pot vopsi într-o gamă foarte variată de culori.

● Din ele se poate realiza cea mai fină lenjerie pentru femei și bărbați, articole vestimentare de purtat, sport, excursii și ocazii festive, articole casnice și decorative cum sînt: draperii, stofe de mobilă, perdele, fețe de masă etc.

● Țesăturile din TEROM sînt elegante, plăcute la purtat, rezistente, neșifonabile, ușor de întreținut.

● Fibra TEROM este produsă și se livrează de către UZINA DE FIBRE SINTETICE IASI — ȘOSEAUA ȚUȚORA nr. 175 — telefon nr. 13320 — 13321 — sub formă de baloți sau în cutii de carton.

● TEROM-ul este un produs care impune prestigiul științei și tehnicii românești în toate colțurile lumii.

Fibrele poliesterice TEROM produse de Uzina de Fibre Sintetice Iași în cea de a doua etapă sînt căutate pentru o largă utilitate în industria textilă și pentru multiple întrebuințări tehnice.

Firul poliestic textil mătăsos se utilizează la fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, țesături subțiri, perdele, costume de baie etc.

Țesăturile din mătase poliestică au un luciu mătăsos, aspect uniform al țesăturii, comportare excelentă la purtare prin drapajul elegant, greutate redusă, permeabilitate la aer, stabilitate dimensională desăvîrșită, rezistență mare la șifonare, capacitate de spălare bună.

În formă sa texturată, firul poliestic TEROM este folosit în industria tricotelor pentru țesături elastice cum sînt pulovere, rufărie de corp, ciorapi bărbătești etc.

Tricotajele din fir texturat poliestic permit o spălare ușoară și o uscare rapidă, sînt plăcute la purtat datorită elasticității, tușului plin și linos și mulajului pe corp conferit de încrețire.

Firul poliestic realizat în sortimente

cu dimensiuni mari este solicitat foarte mult în industria covoarelor.

Ața de cusut poliestică are o rezistență excepțională la lumină, mușcătură, la acțiuni chimice. Se întrebuințează la confecționarea de îmbrăcăminte pentru femei, bărbați și copii, costume de baie, jerse, pălării, umbrele, articole sportive, etc., precum și în industria de încălțăminte, marochinărie, îmbrăcăminte profesională, industria mobilei și a articolelor decorative.

În sectorul tehnic, fibrele poliesterice sînt folosite la confecționarea prelatelor pentru camioane, tractoare, marchize, bărci pneumatice, haine de protecție, benzi transportoare etc.

Țesăturile din fibre poliesterice de tipul superrezistent — pentru prelate sînt perfect etanșe la apă, se minuesc ușor chiar în stare umedă, au o bună stabilitate dimensională, sînt rezistente la rupere, greu inflamabile și, în plus, au un aspect frumos.

Prin impregnarea acestor țesături cu diverși polimeri sau cauciuc se obține o

stabilitate bună față de solvenți, de lubrifianti și combustibili lichizi, rezistență la abrazive, flexibilitate stabilă la frig.

Aceste țesături din fibre tehnice poliesterice stratificate sau impregnate se folosesc la confecționarea de hale aeropurtante, silozuri, expoziții, săli sportive, pinze pentru ambarcațiuni și a plutei de salvare.

Funiile și odgoanele din fibre poliesterice TEROM sînt rezistente la acțiunea intemperiiilor și la rupere în stare umedă și rămîn flexibile în timp.

Datorită stabilității dimensionale, alungirii mici și elasticității mari fibrele poliesterice tehnice se folosesc la confecționarea chingilor de ancorare, de asemenea în industria anvelopelor.

Fibrele poliesterice tehnice răsucite sînt întrebuințate la confecționarea plaselor de pescuit, plaselor pentru protecția construcțiilor și pentru fabricarea anvelopelor.

Uzina de Fibre Sintetice IASI asigură fabricarea, în egală măsură, atât a fibrelor cît și a firelor poliesterice TEROM.

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

Originalul și copia

Ca de obicei

Am descuiat ușa, ca de obicei, cu cheia pe care fabrica a imprimat o combinație ciudată de cifre și litere: 364 AR. În vestibul am făcut cu ochiul, ca de obicei, japonezei în chimen auriu, care îmi zâmbea de pe calendarul glântuit. Din interior răzbătea, ca de obicei, vocea nostalgică a lui Humperdinck, înregistrată pe bandă de magnetofon. Ceva, totuși, nu era în ordine. Am privit atent în jur.

Toate lucrurile erau la locul lor. Pe rafturile cu cărți se aflau, ici și colo, sfeșnice cu luminări multicolore, obiecte de artizanat și vase de ceramică. Portretul lui Hemingway, în pulover gros, atrîna la locul obișnuit. În fotoliul cu sculpturi rococo, lucrate, pare-se, de Jean-Baptiste Lelarge al doilea, ședea o blondă, îngrozitor de cunoscută, care tricota ceva din lină albastră de mohair. M-am apropiat și am sărutat-o tradițional pe obrazul uns cu un strat apreciat de cremă. Imediat o să mă întrebe ce-am făcut cu biletele pentru recitalul pianistului acela străin.

— Am făcut rost, i-am spus, fără să mai aștept întrebarea.

— Iar eu sint pe urmele unui album Bosch într-o ediție de lux, mi-a răspuns soția.

— Parcă era vorba de niște reproduceri după Salvador Dali?

— Toată lumea aleargă azi după Dali. Pe cită vreme Bosch, secolul XV...

— Cum doresti, draga mea!

Totul se desfășura normal. Ceva mă rodea, ca un vierme al indoielii. Nu cumva gelozia?

— Dar cine ți-a promis albumul Bosch? Nu cumva pictorul care ne-a invitat să-i vizităm atelierul?

— Și ne-a tratat cu whisky?

— În aceeași clipă însă a sunat telefonul.

— Nu sint acasă, mi-a șoptit soția.

— Asta înseamnă că te-ai răzgîndit și nu mai vrei să schimbi fusta de antilopă cu un pardesiu maxi...

Dar dinșa nu mi-a răspuns nimic, ca de obicei.

— Ai auzit? mi s-a adresat vocea din telefon. Ravenski a ajuns mare la Teatrul Mic.

— Lasă asta! Mai bine du-te să-l vezi pe Bortnikov în „Cu ochii paiaței“.

După un scurt schimb de opinii culturale ne-am spus obișnuitul „La revedere“, după care mi s-a făcut somn. M-am vîrît deci în pat, patul atît de obișnuit, din plăci aglomerate, am aprins veioza cu abajurul din masă plastică și am deschis, din obișnuință, revista „Nauka i jizni“. Alături, nevastă-mea deschisese tot din obișnuință un roman de Agatha Christie.

— Ce facem cu copilul? am auzit apoi obișnuită întrebare. A mia, dacă nu mă înșel.

Răspunsul meu, al miilea, a sunat ca și primele 09:

— Să-l mai lăsăm la bunică-sa. Are destul timp să se ocupe de el.

— Poate că ai dreptate. De acolo e mai aproape școala de gimnastică. Apropo, știi că Denis vrea să învețe boxul?

Ceasul a bătut ora 11. La această oră obișnuiesc să adorm, dacă vecinilor de apartament nu le vine cumva ideea să ne invite la o friptură. De astădată, însă, altceva mi-a alungat somnul.

— Cine e Denis? am exclamat, bănuitor.

— Observ că nu mai știi cum îl cheamă pe propriul tău fiu...

— Ce fiu? Avem o fiică, nu un fiu! Știu precis!

Ne-am uitat atent unul la celălalt, ceea ce, mărturisesc, nu prea făcusem în ultimii cinci ani de căsnicie. Și abia atunci am înțeles ce anume mă rodea.

— Vă rog să mă iertați, am bîguit, încredindu-mi în grabă cravata. Bieștemații ăștia de decoratori... Toate interioarele seamănă ca două picături de apă...

Femeia blondă a izbucnit în plîns. De altfel și nevastă-mea plînge la fel. Și la fel ar fi plîns și sute de alte femei blonde sau brune dacă s-ar fi pomenit într-o situație similară.

Am dat să ies, dar ușa de la intrare s-a deschis și în pragul ei s-a ivit un bărbat obișnuit, ca mine, într-o scurtă imblănită ca a mea, cu o servietă și umbrelă ca ale mele.

— Vă rog să mă iertați, mi-a spus bărbatul. Am greșit etajul. Știți, toate apartamentele sint identice. Afurisiții ăștia de arhitecți...

Am ieșit ca o vijelie și m-am dus glonț la mine acasă. Am descuiat ușa, ca de obicei, cu cheia pe care fabrica a imprimat o combinație ciudată de cifre și litere: 364 AR. În vestibul am făcut cu ochiul, ca de obicei, japonezei în chimen auriu, care îmi zâmbea de pe calendarul glântuit. Am auzit vocea nostalgică a lui Humperdinck... Am văzut-o pe nevastă-mea tricotînd ceva din lină albastră de mohair.

— Sint pe urmele unui album Bosch, mi-a spus ea.

— Parcă era vorba de niște reproduceri după Salvador Dali?

— Toată lumea aleargă, azi după Dali...

Sfeșnicele cu luminări multicolore, obiectele de artizanat și vasele de ceramică se aflau la locurile lor obișnuite, pe rafturile bibliotecii. Portretul lui Hemingway atrîna și el la locul lui obișnuit. Eram, în sfîrșit, acasă!...

D. Ivanov și V. Trifonov

Politețe

desăvirșită

Intr-un magazin, o cumpărătoare se adresează vânzătorului:

— Bună ziua. Aș vrea să cumpăr o broască pentru ușa. O broască care să se incuie automat.

— Înțeleg. Doriți o broască automată.

— Da. Dar n-aș vrea să fie prea scumpă.

— Înțeleg. Doriți deci o broască care să nu vă coste prea scump.

— Da. Și aș mai vrea ca mecanismul să nu fie prea complicat.

— E clar. Doriți o broască automată, care să nu vă coste prea scump și să nu aibă un mecanism prea complicat.

— Da. Și mi-ar plăcea ca ușa să se închidă fără prea mult zgomot.

— Înțeleg. Doriți o broască automată, care să nu vă coste prea scump, să n-aibă un mecanism prea complicat și să se închidă fără să pocească ca o salvă de artilerie.

— M-ați înțeles perfect. Și aș mai vrea ca ușa să se incuie fără...

— ...Fără să chemați lăcătușul ca s-o deschidă. E clar. Așadar: vreți să cumpărați o broască automată, care să nu vă coste prea scump, să n-aibă un mecanism prea complicat, să se închidă fără prea mult zgomot și să se descuie ușor, fără intervenția unui lăcătuș. V-am înțeles bine?

— O, perfect!

— Nu-mi rămîne decît să vă recomand să încercați la un alt magazin pentru că, din păcate, noi nu ținem astfel de articole. Aici e bădănie. Dar ce s-a întîmplat, nu vă simțiți bine?!

— Dar e sigur că vă căsătoriți?
— Păi, cred și eu.
— El ți-a spus-o?
— Nu, eu!

Istoria se repetă

Am fost ales responsabil cultural al grupei noastre sindicale. Am mulțumit tovarășilor de muncă pentru cinstea acordată și i-am anunțat, operativ, că joia următoare o să vizităm în grup grădina zoologică.

În ziua stabilită, membrii grupei sindicale și-au expus, rînd pe rînd motivele care îi împiedicau să participe la acțiunea de masă: „Mă dor dinții“, „Am o criză de ficat...“, „Eu am mai fost la zoo“ etc. Drept care la vizita în grup am participat numai eu.

După o lună am anunțat o vizită în grup la Planetariu. Dar istoria se repe-

• UMOR •
 Umor umor u,
 Umor umor umor
 Umor umor umor umor
 Umor umor umor umor u,
 Umor umor umor umor
 Umor umor umor umor um
 Umor umor umor umor u,
 Umor umor umor umor umc

tă, o știm cu toții. Încît am vizitat și Planetariul de unul singur.

În curs de un an am fost la Muzeul pompierilor, la Uzina de piese pentru tractoare, la Expoziția cu vînzare a încălțămîntei de lux, Singur-singurel, evident. Iar după încă un an am prezentat o dare de seamă în care am enumerat acțiunile culturale organizate de grupa noastră sindicală. Responsabilul de grupă m-a lăudat pentru eforturile mele de a-i antrena pe sindicaliști la acțiunile culturale de masă, iar sindicaliștii m-au reales în unanimitate, responsabil cultural. În ce mă privește, i-am anunțat, operativ, că joia următoare o să vizităm în grup grădina zoologică.

B. Tkaci

Trei

intr-un ascensor

Într-o zi, împreună cu un prieten, ne-am dus în vizită la niște cunoștințe, care tocmai primiseră un apartament la etajul XII. Am intrat deci în lift. Împreună cu noi a intrat însă și un ciine, un bulldog vinjos. N-am înțeles prea bine ce căuta în lift, dar pentru că nu știa să ne spună la ce etaj se duce, ne-am gîndit că bulldogul își făcuse socoteala că de oriunde, de sus, i-ar fi mai ușor să ajungă la domiciliul lui, decît de la parter.

Atmosfera pașnică din ascensor n-a durat însă mult, pentru că la un moment dat liftul s-a oprit între etaje. Între etajele VI și VII, dacă nu mă înșel. Am apăsat pe rînd și simultan pe toate butoanele, inclusiv pe acela pe care scria: Dispecer. Dar ascensorul a rămas indiferent la toate manevrele.

Buldogul, în schimb, nu era de loc nepăsător. S-a așezat într-un colț al cabinei și a început să mirie. Nasul i s-a încrețit amenințător, iar buza de sus s-a ridicat, dezvelind un bogat sortiment de dinți, inclusiv doi canini remarcabili. Dar ceea ce m-a supărat cel mai rău a fost că nu miria la adresa întreprinderii care construise liftul, ci la noi, care n-aveam nici în clin, nici în mîncă cu afacerea aceea și în plus eram complet nevinovați, victime, ca și el, ale lipsurilor care mai dăinuie în fabricarea mecanismelor ascensionale. Potaia socotea însă peșeme că acolo, în lift, prietenul meu și cu mine reprezentam civilizația ale cărei imperfecțiuni îi pun pe cîini în situații atît de neplăcute și absurde. Încît bulldogul miria la noi, ca reprezentanții ai acestei civilizații.

Dat fiind că numărul de dinți dezvelii creștea progresiv, în disperare de cauză, am hotărît că în acest antagonism dintre civilizație și javră era mai bine să ne declarăm de partea javrei. Și împreună cu ea am început deci să lătrăm la civilizație.

La început am lătrat cu schimbul. Cînd eu, cînd prietenul meu. Potaia ne-a ascultat atent, inclînînd capul cînd spre dreapta, cînd spre stînga. Apoi s-a declarat de acord cu lătrăturile noastre și a început să latre și ea. De astă dată însă nu împotriva noastră, ci împreună cu noi.

Ca să fiu sincer, după un timp am început să lătrăm absolut convinși că avem dreptate. Iar cînd am fost auziți și liftul a ajuns în sfîrșit la destinație, am ieșit din cabină cu sentimentul că ne-am făcut datoria cu virf și îndesat.

— În ascensorul ăsta a fost un singur ciine?! s-a mirat un bărbat care ne-a văzut ieșind.

Atunci prietenul meu a chelălăit scurt, iar bărbatul s-a făcut nevăzut.

(Din „Krokodil“)